

Zbigniew Judycki

Mazowszanie w świecie, część II

Niepodległość i Pamięć 22/4 (52), 369-437

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zbigniew Judycki

Instytut Biografistyki CAN, Warszawa

Mazowszanie w świecie, część II

Kontynuując prezentację życiorysów Mazowszan z różnych stron świata, wyjątkowo w tym numerze nie będę przedstawiał biogramów osób różnych zawodów, a ograniczę się wyłącznie do muzyków pochodzących z Mazowsza.

Taka koncepcja podyktowana została tym, iż Fundacja Polonia Semper Fidelis i Muzeum Niepodległości, wspólnie z Filharmonią Lubelską, organizują XIII Międzynarodowe Sympozjum Biografistyki Polonijnej „Polscy muzycy w świecie”, które odbędzie się na Zamku Lubelskim w dniach 14–15 listopada 2015 roku. Imprezą towarzyszącą sympozjum będzie, m.in. koncert *Genocyd – tryptyk o kanonie nadziei* w wykonaniu Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Lubelskiej i Chóru Filharmonii im. H. Wieniawskiego „Lutnia Lubelska”.

Poniższe noty biograficzne muzyków rodem z Mazowsza są fragmentem słownika biograficznego *Polscy muzycy w świecie* przygotowanego przez Fundację Polonia Semper Fidelis.

POSTACIE HISTORYCZNE

ADAMOWSKI Józef, wiolonczelista; ur. 4 lipca 1862 w Warszawie, zm. 8 maja 1930 w Cambridge (Massachusetts, USA). Wykształcenie: Instytut Muzyczny (u. J. Goebelta) w Warszawie 1873–1877; Cesarskie Konserwatorium Muzyczne w Moskwie (wiolonczela u W. Fitzenhagena; kompozycja u P. Czajkowskiego oraz fortepian u P. Pabsta) 1877–1883. Profesor w Konserwatorium Muzycznym

w Krakowie 1885–1887. W USA od 1889. Wiolonczelista w Boston Symphony Orchestra 1907; prowadzący klasę wiolonczeli w konserwatorium w Bostonie 1903; członek zespołu „Trio Adamowskich”. Twórca i dyrektor Boston Symphony Orchestra Pension Fund. Kompozytor miniatur wiolonczelowych i pieśni.

ADAMOWSKI Tymoteusz, skrzypek, kompozytor; ur. 24 marca 1858 w Warszawie, zm. 18 kwietnia 1943 w Bostonie (Massachusetts, USA). Wykształcenie: Instytut Muzyczny w Warszawie i Konserwatorium Muzyczne (u L.J. Massarta) w Paryżu 1876–1879. W USA od 1879. Prowadzący klasę skrzypiec w Konserwatorium Muzycznym w Bostonie 1885–1886; koncertmistrz Boston Symphony Orchestra 1884–1908; dyrygent Boston Symphony Orchestra podczas popularnych koncertów letnich 1890–1894; założyciel kwartetu, a następnie „Tria Adamowskich” w Bostonie (wspólne występy z Ignacym Janem Paderewskim w Nowym Jorku) 1890. Profesor New England Conservatory w Bostonie 1907–1938. Występował jako solista w Paryżu i Londynie 1898. Kompozytor miniatur skrzypcowych i pieśni.

ASTON Adam (Adam Wiński) właśc. Adolf Loewinsohn, piosenkarz; ur. 12 września 1902 w Warszawie, zm. 10 stycznia 1993 w Londynie. Jeden z najpopularniejszych polskich artystów dwudziestolecia międzywojennego. Nagrał około tysiąca piosenek dla wytwórni Syrena Rekord. Podczas II wojny światowej członek Teatru Wojskowego II Korpusu Polskiego (uczestnik bitwy pod Monte Cassino). Po wojnie przez kilkanaście lat mieszkał w Johannesburgu (RPA), gdzie występował z recitalami piosenkarskimi. Od 1960 w Wielkiej Brytanii, gdzie koncertował już bardzo rzadko. Najpopularniejsze piosenki: *Czerwone maki na Monte Cassino*, *Czy pani tańczy rumbę*, *Dlaczego właśnie dziś*, *Jo-jo*, *Rebeka*, *Serce matki*, *W błękicie oczu twoich*, *Zakochany złodziej*, *Każdemu wolno kochać*. Ważniejsza dyskografia: *Aston śpiewa stare piosenki* [LP] Poljazz 1984, *T. Faliszewski, A. Aston: Piosenki warszawskiej ulicy* [CD] Polonia Record 1997.

BAKST Ryszard, pianista, pedagog muzyczny; ur. 4 kwietnia 1926 w Warszawie, zm. 25 marca 1999 w Manchester (Wielka Brytania). Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie 1932–1939;

Szkoła Muzyczna w Swierdłowsku (ZSRR) 1943–1944; Konserwatorium Muzyczne im. Piotra Czajkowskiego w Moskwie 1944–1947. Koncertmistrz orkiestry Teatru Kukiełek w Moskwie 1946; wykładowca w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej we Wrocławiu 1950–1953, a następnie w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Warszawie 1953–1968. Koncertował w wielu krajach Europy oraz w USA, Kanadzie, Chinach i Japonii 1956–1968. Od 1968 w Wielkiej Brytanii. Profesor w Royal Manchester College of Music 1968–1969; profesor i członek honorowy Royal Northern College of Music w Manchesterze (inicjator odsłonięcia w hallu College’u pomnika Fryderyka Chopina 1973) 1969–1999; współpracownik Royal Academy of Music w Londynie. Głównym trzonem jego repertuaru była twórczość Fryderyka Chopina, ale grał również utwory Ludwiga van Beethovena, Roberta Schumanna, Ignacego Jana Paderewskiego, Juliusza Zarębskiego, Béli Bartóka, Richarda Straussa, Waltera Pistona, Arthura Honeggera, Dmitrija Kabalewskiego, Dmitrija Szostakowicza, Dariusza Milhauda, Aarona Coplanda, Arnolda Schönberga oraz współczesnych kompozytorów polskich – Karola Szymanowskiego, Tadeusza Szeligowskiego, Witolda Lutosławskiego, Michała Spisaka i Ryszarda Bukowskiego. Dokonał wielu nagrań dla firm fonograficznych, takich jak: Polskie Nagrania, Melodia, Westminster, EMI, Columbia. Dla upamiętnienia jego imienia w Royal Northern College of Music w Manchesterze ufundowano nagrodę dla najzdolniejszych uczniów szkoły (Ryszard Bakst memorial prize). W 2013 nazwa nagrody została zmieniona po tym, jak kilka kobiet oskarżyło nieżyjącego pianistę o molestowanie seksualne. Odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi.

BALSAM Artur, pianista, pedagog muzyczny; ur. 8 lutego 1906 w Warszawie, zm. 1 września 1994 w Nowym Jorku. Wykształcenie: Państwowa Akademia Muzyczna w Berlinie (w klasie Kurta Børnera) 1928–1932. Koncerty solowe (m.in. w Londynie z Philharmonia, Symphony i Royal Philharmonic) i kameralne w Europie i w Ameryce. Nagrał na płytach ok. 350 utworów muzyki solowej i kameralnej. Profesor fortepianu i muzyki kameralnej w Rochester, Bostonie i Nowym Jorku (Manhattan School of Music). Wykładowca na kursach muzyki kameralnej w Cambriles (Hiszpania) i w Blue Hill (USA). Członek

jury w konkursach dla pianistów w Leeds (Wielka Brytania). Laureat pierwszych nagród na konkursach pianistycznych ogłoszonych przez Hochschule für Musik w Berlinie 1930 i 1931.

BERGSON (BERGSOHN) Michał, kompozytor, pianista; ur. 20 maja 1820 w Warszawie, zm. 9 marca 1898 w Londynie, syn Gabriela. Wykształcenie: studiował kompozycję u Fredricha Schneidera w Dessau oraz u Carla Fredricha Rungenhagena i Wilhelma Tauberta w Berlinie. Profesor i dyrektor Konserwatorium Muzycznego w Genewie 1863, a następnie mieszkał w Paryżu i Londynie, gdzie udzielał lekcji gry na fortepianie. Kompozytor, m.in. opery *Luisa di Montfort*, opery *Salvator Rosa*, licznych pieśni (m.in. *Two Hearts, Better World*) oraz utworów fortepianowych (m.in. *Le Rhin* op. 21, *12 Études caractéristique*).

BIRNBAUM Zdzisław Aleksander, dyrygent, skrzypek, kompozytor; ur. 28 lutego 1878 w Warszawie, zm. 27 września 1921 śmiercią samobójczą topiąc się w jeziorze Wannsee k. Berlina. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie; Hochschule für Musik w Berlinie (pod kierunkiem Karola Merkeesa i Józefa Joachima); Konserwatorium Muzyczne w Brukseli (u Eugene'a Ysaye'a). Debiutował jako solista z Berlińską Orkiestrą Filharmoniczną 1892. Koncertmistrz: Orkiestry Symfonicznej w Bostonie, Manhattan Opera w Nowym Jorku, Filharmonii w Hamburgu. Wykładowca Konserwatorium Muzycznego w Lozannie oraz prowadzący Orkiestrę Symfoniczną w Lozannie 1905–1908; dyrygent (gościnnie) orkiestr kilku miast w Szwajcarii, m.in. Montreux, Vevey, Genewy; pierwszy dyrygent Manhattan Opera w Nowym Jorku 1909–1911; pierwszy dyrygent Filharmonii Warszawskiej 1911–1921. Kompozycje, m.in. *Esquisses polonaises* na skrzypce i fortepian, opracowania pieśni M. Karłowicza i F. Schuberta.

BLUMENTAL Felicja, pianistka, klawesynistka; ur. 28 grudnia 1908 w Warszawie, zm. 28 grudnia 1991 w Tel Awiwie (Izrael). Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie (w klasie Zbigniewa Drzewieckiego) oraz studia uzupełniające u Stefana Askenasego w Luksemburgu. W 1934 koncertowała w Luksemburgu,

a w latach 1942–1954 przebywała w Brazylii i dała ponad 100 koncertów w Ameryce Łacińskiej. Po powrocie, w 1954, do Europy zamieszkała w Mediolanie, a następnie w Londynie. Wielokrotnie występowała ze znanymi orkiestrami, m.in.: London Symphony Orchestra, Orchestre National de France, Cleveland Orchestra, Brno Philharmonic Orchestra, Vienna Musikgesellschaft Orchestra. Nagrywała dla takich firm fonograficznych, jak: Decca, Columbia, Angel, HVM, Genesis Turnabout. Brazylijski kompozytor Heitor Villa-Lobos dedykował jej swój *V Koncert fortepianowy*.

BOBIŃSKI Henryk, pianista, kompozytor; ur. 1 lutego 1861 w Warszawie, zm. 24 kwietnia 1914 w Warszawie. Wykształcenie: Instytut Muzyczny w Warszawie 1879; szkoła Towarzystwa Filharmonicznego w Moskwie. Nauczyciel gry na fortepianie w szkole Towarzystwa Filharmonicznego w Moskwie 1890–1893; profesor wyższej klasy fortepianu w szkole Rosyjskiego Towarzystwa Muzycznego w Kijowie.

BRZOWSKA-MÉJEAN Jadwiga ps. Jadwiga Jagiełło, pianistka, kompozytorka, pedagog muzyczny; ur. 1830 w Warszawie, zm. ok. 1886 w Paryżu, córka Józefa. Wykształcenie: naukę pobierała u swojego ojca oraz K. Kurpińskiego i I. Moschelesa w Lipsku. Koncertowała w Anglii, Francji, Belgii, Austrii i USA. Profesor gry na fortepianie w Instytucie Muzycznym w Nowym Orleanie (USA) 1858. W latach 1861–1886 w Belgii, a następnie we Francji, gdzie prowadziła kursy gry na fortepianie. Pierwsza Polka koncertująca w USA.

CHOPIN Fryderyk, pianista, kompozytor, współtwórca europejskiego romantyzmu w muzyce; ur. 1 marca 1810 (wg innych historyków 22 lutego 1810) we wsi Żelazowa Wola na Mazowszu, zm. 17 października 1849 w Paryżu, syn Mikołaja i Justyny z Krzyżanowskich. Wykształcenie: gry na fortepianie uczył się u Wojciecha Żywnego, a następnie pod kierunkiem J. Elsnera uczył się kompozycji w Szkole Głównej Muzyki w Warszawie 1826–1829. W 1817 skomponował swój pierwszy utwór, który zapisał ojciec, jest to *Polonez B-dur*, a powstały w tym samym czasie *Polonez g-moll* wychodzi wkrótce drukiem z parafialnej sztycharni nut kościoła pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny na Nowym Mieście w Warszawie. Pierwszy publiczny występ,

to koncert charytatywny, podczas którego gra *Koncert fortepianowy g-moll* czeskiego kompozytora Adalberta Gyrowetza. We Francji od 1831. Podczas pierwszego paryskiego koncertu w Salle Pleyel grał *Koncert f-moll i Wariacje na temat arii „Là ci darem la mano”* z opery „Don Juan” Wolfganga Amadeusza Mozarta op. 2. Początkowo często koncertował we Francji, Wielkiej Brytanii, Niemczech i Czechach, zyskując sławę europejską, a następnie poświęcił się głównie kompozycji. Zespolił tradycje muzyki fortepianowej z inspiracjami polskiego folkloru muzycznego; wykształcił specyficzny typ melodyki kantylenowej, wzbogacił zasób środków harmoniczných, m.in. dzięki wyyskaniu właściwości tonalnych polskiej muzyki ludowej. Stosował tempo rubato, polimetrię i polirytmie, rozwinał i zmodyfikował tradycyjne formy muzyczne i wniósł nowe elementy w zakresie stylizacji. Jego twórczość wywarła ogromny wpływ na muzykę drugiej połowy XIX i początku XX wieku. Kompozycje [na fortepian solo:] *Allegro de concert A-dur* op. 46 1841, *Ballady g-moll* op. 23 1835, *F-dur* op. 38 1839, *As-dur* op. 47 1841, *f-moll* op. 52 1842, *Barkarola Fis-dur* op. 60 1846, *Berceuse (Kołysanka) Des-dur* op. 57 1844, *Bolero C-dur* op. 19 przed 1834, *3 Ecossaises* op. 72 1830, *Etiudy* op. 10 1829–1832, op. 25 przed 1833 *Nouvelles études* 1839, *Fantazja f-moll* op. 49 1841, *Impromptus As-dur* op. 29 przed 1837, *Fis-dur* op. 36 1839, *Ges-dur* op. 51 1842, *Fantaisie Impromptu cis-moll* op. 66 ok. 1834, *Mazurki* 1825–49, *Nokturny* 1828–1846, *Polonezy* 1817–1842, *24 Preludia* op. 28 1831–1839, *Prelidium cis-moll* op. 45 1841, *Ronda* 1825–1834, *Scherza: h-moll* op. 20 1831–1834, *b-moll* op. 31 1835–37, *cis-moll* op. 39 1839, *E-dur* op. 54 1842, *Sonaty: c-moll* op. 4 1827/28, *b-moll* op. 35 1839, *h-moll* op. 58 1844, *Tarantela As-dur* op. 43 1841, *Walce* 1829–1849, *Wariacje* 1824–1838 [kameralne:] *Grand duo concertant* na fortepian i wiolonczelę 1832/33, *Introdukcja i Polonez C-dur* op. 3 na fortepian i wiolonczelę 1830, *Sonata g-moll* op. 65 na fortepian i wiolonczelę 1846/47, *Trio g-moll* op. 8 na fortepian, skrzypce i wiolonczelę 1829 [na fortepian z orkiestrą:] *Andante spianato i Wielki Polonez Es-dur* op. 22 1830–36, *Fantazja na tematy polskie A-dur* op. 13 ok. 1829, *1. Koncert fortepianowy e-moll* op. 11 1830, *2. Koncert fortepianowy f-moll* op. 21 1829/30, *Rondo à la krakowiak F-dur* op. 14 1828, *Wariacje B-dur* op. 2 na temat arii *Là ci darem la mano* z opery „Don Juan” Mozarta 1827/28 [pieśni:] *19 Pieśni* op. 74 1829–1847. Jego dzieła

wydawane są na całym świecie. Od 1927 z inicjatywy J. Żurawlewa odbywa się w Warszawie Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina (do 1949 odbyły się 4 konkursy, od 1955 odbywają się co pięć lat). Jego imieniem nazwano zarówno w kraju, jak i zagranicą wiele ulic, placów, szkół, instytutów i stowarzyszeń. Uehonorowany został licznymi pomnikami i popiersiami w Polsce oraz w świecie, m.in. [pomniki:] Albania (Tirana) 2003, Argentyna (Buenos Aires) 1944, Austria (Wiedeń) 2010, Brazylia (Rio de Janeiro) 1944 (Sao Paulo) 1954, Chiny (Szanghaj) 2007, Francja (Paryż 2x) 1900 i 1906, Japonia (Hamamatsu) 1994, Kuba (Hawana) 2010, Niemcy (Monachium) 2010, Singapur 2008, Urugwaj (Punta del Este) 1999, Węgry (Gödöllő pod Budapesztem), Wietnam (Hanoi) 2010 [popiersia, m.in.]: Anglia (Londyn), Białoruś (Mińsk), Bośnia i Hercegowina (Banja Luka), Brazylia (Brasilia), Chiny (Pekin 2x, Szanghaj – ławeczki), Chorwacja (Duvrownik), Francja (Nohant), Hiszpania (Madryt, Barcelona, Palma de Mallorca), Holandia (Culemborg i Shiedam), Indie (New Delhi), Irlandia (Dublin i Limerick), Japonia (Tokio), Jordania (Amman), Kazachstan (Ałma-Ata i Astana), Korea Południowa (Daegu), Macedonia (Skopje 2x), Portugalia (Lizbona), Rosja (Moskwa, Petersburg, Kaliningrad 2x, Pietrozawodsk, Irkuck, Tomsk), Serbia (Belgrad), Słowenia (Lublana), Stany Zjednoczone AP (Nowy Jork), Turcja (Stambuł), Ukraina (Łuck, Lwów), Wenezuela (Caracas).

COURTS Eddie właśc. Adolf Edward Kurtz, kompozytor; ur. 26 sierpnia 1913 w Radomiu, zm. 12 stycznia 1993 w Bostonie (Massachusetts, USA). Wykształcenie: Politechnika Warszawska (inżynier elektryk) 1936. Dla wokalistki Wiery Gran skomponował w 1936 piosenkę *List*, która stała się przebojem i ukazała się na kilku płytach. W czasie II wojny światowej wyjechał do Brazylii, a następnie do USA, gdzie prowadził własną firmę elektrotechniczną oraz małą wytwórnię płyt. Kompozytor wielu utworów, m.in. sonat skrzypcowych czy miniatur na wiolonczelę i fortepian.

CZAJKOWSKI Andrzej, pianista, kompozytor; ur. 1 listopada 1935 w Warszawie, zm. 26 czerwca 1982 w Oksfordzie (Wielka Brytania). Wykształcenie: Państwowa Średnia Szkoła Muzyczna w Łodzi 1945–1948; Narodowe Konserwatorium Muzyczne w Paryżu

1948–1951, Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna w Sopocie 1950; Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna w Warszawie 1951–1955. Od 1956 w Wielkiej Brytanii. Koncertował w Europie, USA i Nowej Zelandii z najwybitniejszymi orkiestrami i dyrygentami, m.in. K. Böhmem, C. M. Giulinim, F. Reinerem. Dokonał szeregu nagrań radiowych oraz dla firm fonograficznych, m.in. EMI, RCA, Victor, Pathé, Marconi. Ważniejsze kompozycje: *Dziesięć etюд* na fortepian 1949, *Sonata G-dur* na fortepian 1949, *Koncert* na flet i orkiestrę 1950, *Wariacje na temat Cohena* na fortepian 1950, *Preludium i Fuga* na fortepian 1953, *Sonata* na altówkę i fortepian 1954, *Dwa preludia* na fortepian 1954, *Dwie etudy* na fortepian 1955, *Pieśń* na sopran i fortepian 1955, *Sonata* na klarnet i fortepian op. 1 1959, *Dwie pieśni do słów Williama Blake'a* na sopran i kwintet instrumentalny 1960, *Oktet* na klarnet, obój, róg i 5 skrzypiec 1961, *Arioso i fuga* na klarnet solo 1964–1965, *Siedem sonetów Szekspira* na kontralt i fortepian 1966, *Kupiec wenecki* op. 7, opera [niedokończona] 1968–1982, *Ariel*, cykl trzech pieśni na mezzosopran i zespół instrumentalny 1969, *Trio notturno* op. 6 na skrzypce, wiolonczelę i fortepian 1978, *Sześć tańców* na fortepian 1981, *Pięć miniatur* na skrzypce i fortepian 1981. Laureat III nagrody na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. Królowej Elżbiety Belgijskiej w Brukseli 1956.

CZAPLICKI Jerzy, śpiewak operowy (baryton), ur. 24 kwietnia 1902 w Warszawie, zm. 19 kwietnia 1992. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie oraz jako stypendysta uczył się śpiewu u N. Gontaruk i E. Ventury we Włoszech. W latach 1928–1931 śpiewał w Bergamo, Vigevano, Mediolanie i w Wenecji. Od 1944 w USA, a także w operze w Chicago 1944–1946 oraz w operze w San Francisco 1946–1950. W 1967 wrócił do Polski.

DANIŁOWSKI Władysław ps. Dan, kompozytor, pianista, wokalista; ur. 26 kwietnia 1902 w Warszawie, zm. 4 marca 2000 w Miami Beach (Floryda, USA), syn Gustawa. Wykształcenie: studia muzyczne w Konserwatorium Warszawskim (fortepian w klasie Henryka Melcera-Szczawińskiego, a teorię muzyki w klasie Piotra Rytla), studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim; studia

uzupełniające w Paryżu jako stypendysta MSZ 1927–1928. Założyciel i prowadzący Chór Dana w Warszawie 1928–1939. W latach 1928–1939 pracował m.in. w Polskim Radiu oraz pisał piosenki dla wielu wykonawców, m.in. Mieczysława Fogga i Miry Zimińskiej-Sygietyńskiej. W USA od 1940, gdzie reaktywował Chór Dana pod nazwą Dana Ensemble, z którym realizował nagrania dla wytwórni: Harmonia Records i RCA Victor. Prezenter polonijnych rozgłośni radiowych. Kierownik wytwórni płytowej Harmonia Records. Założyciel wytwórni płytowej Dana Record w Nowym Jorku 1946–1958; właściciel wydawnictwa Dana Publishing Company w Miami Beach na Florydzie 1966. Autor publikacji wspomnieniowej *Oj, Dana, Dana!...cztery pokolenia* (Miami Beach 1996). Ważniejsze piosenki: *Czerwony kapturek* (sł. Julian Tuwim), *Gdy tańczysz ze mną* (sł. Mieczysław Fogg), *Oj, dana* (sł. Jerzy Jurandot), *Pokoik na Hożej* (sł. Julian Tuwim). Odznaczenia: Krzyż Oficerski Orderu Zasługi RP, Złoty Krzyż Zasługi.

DURANOWSKI August Fryderyk (znany jako August Durand), skrzypek, kompozytor; ur. 1770 w Warszawie, zm. ok. 1834 w Strasburgu (dep. Bas-Rhin, Francja). Wykształcenie: gry na skrzypcach uczył się u Giovanniego Battisty Viottiego w Paryżu. Koncertmistrz opery w Brukseli 1790–1794; pierwszy skrzypek orkiestry książęcej w Kassel i Aschaffenburgu (Niemcy) 1812–1814; dyrygent w orkiestrze teatralnej w Strasburgu (Francja) 1814–1834. Kompozytor kilkudziesięciu dzieł, m.in. koncert skrzypcowy, arie na skrzypce i orkiestrę, duety na skrzypce i wiolonczelę, kwartet smyczkowy, utwory na fortepian, pieśni z towarzyszeniem fortepianu i pieśni z towarzyszeniem gitary.

FITELBERG Jerzy, kompozytor; ur. 20 maja 1903 w Warszawie, zm. 25 kwietnia 1951 w Nowym Jorku, syn Grzegorza i Natalii z domu Landau. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie; Hochschule für Musik w Berlinie (u Waltera Gmeindla i Franza Schreкера) 1922–1926. Od 1933 w Paryżu, a od 1939 w Nowym Jorku. Jego utwory wykonywane były w wielu krajach europejskich i w USA oraz na licznych międzynarodowych festiwalach muzycznych. Ważniejsze kompozycje: *Suita na orkiestrę nr 1* 1925, *Koncert*

fortepianowy nr 1 1928, *Kwartet smyczkowy nr 2* 1928, *Kwintet dęty* 1929, *Koncert na orkiestrę smyczkową* 1930, *Koncert wiolonczelowy* 1931, *Suita* na skrzypce i orkiestrę 1932, *Kwartet smyczkowy nr 4* 1938, *Trio* na skrzypce, altówkę i wiolonczelę 1937, *Epitafium* na skrzypce i orkiestrę 1942, *Trzy polskie pieśni* na chór *a cappella* 1942, *Złoty róg*, wariacje na orkiestrę smyczkową 1942, *Serenada* na altówkę i fortepian 1943, *Duo* na skrzypce i wiolonczelę 1947, *Dwanaście etiud* na 3 klarnety 1948, *Suita* na organy 1949, *The Silly Chick*, opera dla dzieci 1949. Jego wydawcą były firmy, m.in.: Chester, Max Esching, Editions Salabert, Universal Edition, Southern Music Publishers, Universal Art. Inc. Członek amerykańskiej Ligi Kompozytorów. Nagrody: I nagroda za *Kwartet smyczkowy nr 2* na konkursie kompozytorskim Stowarzyszenia Młodych Muzyków Polaków w Paryżu 1928, nagroda Biblioteki Kongresu Stanów Zjednoczonych za *Kwartet smyczkowy nr 4* 1936, nagroda American Academy of Arts and Letters za całokształt twórczości 1945, nagroda kompozytorska za *Suitę na organy* 1950.

FONTANA Julian Ignacy, kompozytor, pianista; ur. 1810 w Warszawie, zm. 24 grudnia 1869 w Paryżu, syn Jana i Julii z Petzoldów. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne J. Elsnera w Warszawie; Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Uczestnik powstania listopadowego. Od 1932 w Paryżu. Jeden z najbliższych przyjaciół Fryderyka Chopina, m.in. sporządził dla niego ok. 50 kpii-czystopisów, które posłużyły za podkłady do wydań francuskich, angielskich i niemieckich. W latach 1844–1845 przebywał na Kubie, gdzie jako pierwszy zaprezentował twórczość Chopina oraz został dyrektorem Hawańskiego Towarzystwa Filharmonicznego. W 1845 zamieszkał w Nowym Jorku, gdzie koncertował wspólnie z C. Sivorim oraz był przedstawicielem na całą Amerykę wytwórni fortepianów Pleyel. W 1951 osiadł na stałe w Paryżu i do 1859 zajmował się edycją pozostawionych w rękopisach dzieł Chopina. Ważniejsze kompozycje na fortepian: *Marche funèbre* op. 1, *La Havanne* op. 10, *Ballade* op. 17, *Deux romances* op. 18, *Rhapsodie a la Polka* op. 19, *Nocturne* op. 20, *Trois Mazourkas* op. 21. Członek honorowy Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Pod koniec życia załamał się psychicznie i popełnił samobójstwo.

FRENKEL Stefan, skrzypek, kompozytor; ur. 21 listopada 1902 w Warszawie, zm. 1 marca 1979 w Nowym Jorku, syn Maurycego. Wykształcenie: gry na skrzypcach uczył się w Berlinie u Adolfa Buscha 1919–1921 i Carla Flescha 1921–1924; studia kompozytorskie pod kierunkiem Friedricha Kocha w Hochschule für Musik w Berlinie 1921–1924. Koncertmistrz Dresdner Philharmonie 1924–1927; koncertmistrz w Orchestre de la Suisse Romande w Genewie 1935. Od 1936 w USA. Koncertmistrz orkiestry Metropolitan Opera w Nowym Jorku 1936–1940; koncertmistrz w operze w Rio de Janeiro; prowadzący klasę skrzypiec w Princeton University w New Jersey 1964–1968. Ważniejsze kompozycje, m.in.: *Sonata* na skrzypce solo, *Koncert* na skrzypce i orkiestrę smyczkową 1929, *Trio smyczkowe* 1960.

GELBRUN Artur, kompozytor, dyrygent, skrzypek; ur. 11 lipca 1913 w Warszawie, zm. 23 grudnia 1985 w Tel Awiwie (Izrael). Wykształcenie: studia gry na skrzypcach i dyrygentury w Konserwatorium Muzycznym w Warszawie (pod kierunkiem Waleriana Bierdiajewa) 1933–1936; studia w zakresie dyrygentury w Accademia St. Cecilia w Rzymie oraz w Accademia Musicale Chigiana w Sienie; studia dyrygenckie pod kierunkiem Hermanna Scherchena, a kompozytorskie u Willy Burkhardta w Szwajcarii. Skrzypek i altowiolista w Orkiestrze Filharmonii Warszawskiej 1935–1937; skrzypek w Radio Lausanne 1941–1944, a następnie Zürich Tonhalle Orchestra 1944–1948. Od 1949 w Izraelu. Gościnnie dyrygent radiowej orkiestry symfonicznej „Głosu Izraela” w Jerozolimie 1949–1953; główny dyrygent Młodzieżowej Orkiestry Izraela 1950–1956 i Międzykibucowej Orkiestry Symfonicznej 1950–1955. Wykładowca kompozycji i dyrygentury w Akademii Muzycznej w Tel Awiwie 1955. Kompozytor przede wszystkim utworów orkiestrowych, kameralnych i pieśni. Ważniejsze kompozycje, m.in.: *Sześć bisów* na fortepian 1943–1952, *Lieder der Mädchen* do słów R. M. Rilkego na głos i orkiestrę 1945, *10 Esquisses* na recytatora, flet i harfę 1946, *Halleluja* na chór mieszany 1951, *Preludio, passacaglia e fuga* na orkiestrę 1954, *Lament ofiarom Warszawskiego Getta* do słów Y. Katzenelson na bas, chór mieszany i orkiestrę 1954, *Wariacje* na fortepian i orkiestrę 1955, *Prologue symphonique* na orkiestrę 1956, *Kaprysy* na orkiestrę 1958, *Trzy modlitwy* na głos i fortepian 1959, *Pieśń Jordanu* do słów I. Goldberga

na sopran i orkiestrę 1959, *Concerto-Fantasia* na flet, harfę i orkiestrę smyczkowa 1963, *Piccolo divertimento* na smyczki 1963, *Pięć wieści* na fortepian 1965, *Miadoux* balet 1967–1968, *Prologue pour Decameron* balet 1968, *Salmo e alleluyah* na sopran i orkiestrę kameralną 1968, *Miniatury* na fagot 1969, *Introdukcja i rapsodia* na harfę 1973, *Sześć bagatel* na smyczki 1974, *King Solomon and the Hopooes* balet 1976, *Trio fortepianowe* na skrzypce, wiolonczelę i fortepian 1977, *Trzy pieśni do wierszy mojej żony* na głos i fortepian 1983, *Łatwe wariacje* na dwa flety proste 1983, *Obraz wiary* na dwa fortepiany 1983, Uhonorowany The Israeli Broadcasting Prize 1973.

GLIŃSKI Mateusz, kompozytor, muzykolog, krytyk, pedagog muzyczny; ur. 6 kwietnia 1892 w Warszawie, zm. 2 stycznia 1976 w Welland (Kanada). Wykształcenie: studiował prawo na Uniwersytecie Warszawskim oraz grę na skrzypcach w Instytucie Muzycznym w Warszawie; studia uzupełniające u M. Regera (kompozycja), A. Nikischa (dyrygentura) oraz H. Riemanna i A. Scheringa (muzykologia) w Lipsku oraz w Petersburgu u A. Głazunowa (kompozycja) i N. Czerepnina (dyrygentura). Założyciel i redaktor naczelny miesięcznika „Muzyka” w Warszawie 1924–1938. W latach 1940–1956 przebywał w Rzymie. Konsultant muzyczny Radia Watykańskiego; współpracownik „Osservatore Romano”; dyrygent kilku włoskich orkiestr (Rzym, Neapol, Triest, Biennale w Wenecji i podczas festiwalu Maggio Musicale Fiorentino); założyciel pisma „Musica” 1946 oraz Międzynarodowego Instytutu F. Chopina w Rzymie 1949. Prowadzący chór Cantori delle Basiliche Vaticane 1946–1948. Od 1956 w USA, gdzie wykładał na uniwersytetach w Chicago i Detroit. Założyciel i dyrektor generalny International Chopin Foundation w Detroit 1957. Profesor i organizator Wydziału Muzycznego na Assumption University of Windsor (Kanada) 1959. Założyciel orkiestry kameralnej w Welland, przekształconej następnie w Niagara Symphony Orchestra. Autor artykułów w prasie polskiej, rosyjskiej, francuskiej, angielskiej i włoskiej. Autor sztuki *Tajemnica Chopina*. Kompozycje, m.in.: *Purcelliana*, *Renaissance Suite* na orkiestrę 1934, *Pieśni kurpiowskie* na chór 1938, opera *Orlątko* wg Rostanda 1918–1927. Pośmiertnie uhonorowany medalem za zasługi przez F. Chopin Society w Toronto.

GOLD Henryk, skrzypek, kompozytor; ur. 3 września 1899 w Warszawie, zm. 1977 w Nowym Jorku, syn Michała i Heleny z Melodystów. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie. Uczestnik wojny polsko-bolszewickiej. W czasie II wojny światowej w II Korpusie Polskim występował w trio z J. Petersburskim i F. Melodystą. Po wojnie we Francji, gdzie w Paryżu założył orkiestrę rozrywkową, a następnie w USA. Autor utworu *Marsz II Armii* (1920) i wielu popularnych piosenek.

GRAN Wiera właśc. Dwojra Grimberg, piosenkarka i aktorka rewiowa; ur. 20 kwietnia 1914 w Warszawie, zm. 19 listopada 2007 w Paryżu. W latach 1931–1939 śpiewała w kawiarni „Paradise” w Warszawie oraz brała udział w programach rewiowych i szopkach satyrycznych. W okresie okupacji hitlerowskiej występowała w kawiarniach getta warszawskiego. Od 1950 we Francji. Koncertowała w Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Szwecji, Izraelu, Hiszpanii, Belgii, Wenezueli, Kanadzie i USA. Nagrywała płyty dla wytwórni fonograficznej Ducretet Thompson. Współpracowała z Charlesem Aznavourem oraz z Teatrem Alhambra M. Chevalier w Paryżu i Rozgłośnia Polską Radia Wolna Europa. Najpopularniejsze piosenki: *List*, *Wir tańca nas porwał*, *Gdy odejdziesz*, *Trzy listy*, *Fernando*, *Ciemna dziś noc*, *Varsovie de mon enfance*, *Ma Patrie*, *Mazowiecki wiatr*. Autorka publikacji książkowej *Sztafeta oszczerców. Autobiografia śpiewaczki* (Paryż 1981).

GRZYBOWSKI Zbigniew Sylwan, pianista, pedagog muzyczny; ur. 11 lutego 1911 w Błoniu k. Warszawy, zm. 27 grudnia 1992 w Cardiff (Wielka Brytania). Wykształcenie: studia w klasie fortepianu Józefa Śmidowicza w Wyższej Szkole Muzycznej im. F. Chopina Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego zakończone ze złotym medalem 1937. Podczas II wojny światowej więzień w sowieckich obozach w Koziełsku, Pawliszczewie-Borze i Griazowcu, następnie w Dziale Oświaty i Kultury armii gen. W. Andersa. Dał szereg koncertów, z których część była transmitowana przez Polskie Radio w Bagdadzie i Kairze 1943–1944. W latach 1945–1947 mieszkał w Egipcie, a od 1947 w Wielkiej Brytanii. Nauczyciel w Royal Welsh College of Music and Drama w Cardiff 1950–1985. Odznaczenia: War Star 1939–1945, Italy Star, War Medal 1939–1945, Złoty Krzyż Zasługi (rząd RP na uchodźstwie).

HERMAN Adam, wiolonczelista; ur. 1835 w Warszawie, zm. 29 marca 1893 w Warszawie. Wykształcenie: naukę gry na wiolonczeli pobierał w Warszawie (u swojego ojca, profesora konserwatorium) oraz w Brukseli u Adriana Franciszka Servais. W latach 1855–1867 koncertował w Kijowie, Odessie, Słucku, Brześciu Litewskim i Mohylowie, a następnie w 1860 został członkiem orkiestry opery petersburskiej. W 1867 wrócił do Polski.

JANOTHA Natalia Maria Cecylia, kompozytorka, pianistka; ur. 8 czerwca 1856 w Warszawie, zm. 9 czerwca 1932 w Hadze, córka Juliusza. Wykształcenie: studiowała w Warszawie, a następnie w Berlinie u E. Rudorffa i W. Bargiela. Nadworna pianistka dworu cesarskiego w Berlinie 1885. Od 1916 mieszkała w Holandii. Koncertowała w całej Europie. Skomponowała około 400 utworów fortepianowych. Uprawiała taternictwo (jako pierwsza kobieta weszła na Gerlach) i pod wpływem pobytu w górach skomponowała cykl utworów na fortepian wykorzystując motywy podhalańskie, m.in. *Tatry, Zakopane, Morskie Oko, Sabala, Gerlach*.

JONAS Maryla, pianistka; ur. 31 maja 1911 w Warszawie, zm. 3 lipca 1959 w Nowym Jorku. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie w klasie Józefa Turczyńskiego 1922–1926 oraz studia uzupełniające u Ignacego J. Paderewskiego w Szwajcarii i Emila Sauera w Austrii. Uczestniczka koncertów filharmonicznych w Polsce 1928–1939. Finalistka Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego w Wiedniu 1933. W czasie II wojny światowej więziona przez siedem miesięcy przez gestapo. Od 1940 w Brazylii, a od 1946 w USA. Debiut w Carnegie Hall w Nowym Jorku 1946. Koncertowała w wielu miastach Stanów Zjednoczonych, m.in. grała z Filharmonią Nowojorską oraz w Orchestra Hall w Chicago. Nagrywała dla wytwórni płytowej Columbia dzieła Chopina, Schumanna, Schuberta i Händla.

KACZMARSKI Jacek Marcin, piosenkarz, kompozytor, autor tekstów piosenek; ur. 22 marca 1957 w Warszawie, zm. 10 kwietnia 2004 w Gdańsku, syn Janusza i Anny z Trojanowskich. Wykształcenie: studia polonistyczne na Uniwersytecie Warszawskim 1980. Działacz NSZZ „Solidarność” i antykomunistycznej opozycji. W 1981 we Francji.

Przebywając na emigracji koncertował m.in. w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Australii, RPA, Izraelu oraz w większości krajów Europy Zachodniej. Występował na rzecz podziemnej „Solidarności” i brał udział w licznych akcjach charytatywnych. Pracownik Redakcji Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa w Monachium (własny programem *Kwadrans Jacka Kaczmarskiego*) 1984–1994. W 1995 osiedlił się w Australii, skąd przyjeżdżał do Polski na koncerty i promocje kolejnych płyt. Autor ponad 600 wierszy, 5 powieści i dwóch librett. Kompozytor muzyki (przewaga ballad o klasycznych rozwiązaniach harmonicznym i rytmicznym) do własnych wierszy. Reprezentował nurt tzw. piosenki autorskiej. Najpopularniejsze piosenki: *Oblawa*, *Nasza klasa*, *Źródło*, *Epitafium dla Włodzimierza Wysockiego*. Jego wiersz (piosenka) *Mury* stał się hymnem „Solidarności” i symbolem walki z reżimem. Dokonał licznych nagrań płytowych. Członek Rady Nadzorczej Stowarzyszenia Pracowników Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa. Odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (pośmiertnie). Jego imieniem nazwano ulicę we Wrocławiu 2008.

KALERGIS-MUCHANOW Maria, pianistka; ur. 7 sierpnia 1822 w Warszawie, zm. 22 maja 1874 w Warszawie, córka Niemca Karola Nesselrode i Tekli Nałęcz-Górskiej. Przebywała we Francji w latach 1847–1857, gdzie przez krótki okres była uczennicą Fryderyka Chopina. Była mile widziana na dworze Napoleona III. W Paryżu prowadziła salon, gdzie spotykali się, m.in. Franciszek Liszt i Ryszard Wagner, którego wspierała finansowo. W 1857 opuściła Paryż i mieszkała w Baden-Baden (Niemcy) i w Warszawie, gdzie występowała jako pianistka.

KAPER Bronisław, kompozytor (głównie muzyki filmowej i teatralnej), pianista; ur. 5 lutego 1902 w Warszawie, zm. 26 kwietnia 1983 w Los Angeles (USA). Wykształcenie: Gimnazjum im. Stanisława Staszica w Warszawie 1919; studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim; studia w zakresie kompozycji oraz gry na fortepianie w Warszawie i Berlinie, gdzie duży rozgłos zyskał piosenką *Ninon, ach uśmiechnij się* do filmu *Ein Lied für Dich*. W 1933 wyemigrował do Paryża, a w 1935 wyjechał na stałe do USA na zaproszenie

Louisa B. Mayera, właściciela amerykańskiej wytwórni filmowej Metro-Goldwyn-Mayer. Dla Hollywood skomponował ilustracje muzyczne do ponad 150 filmów, m.in.: *A Night at the Opera* 1935, *Mutiny on the Bounty* 1935, *Escapade* 1935, *San Francisco* 1936, *A Day at the Races* 1937, *Everybody Sing* 1938, *The Chocolate Soldier* 1941, *Comrade X* 1941, *Keepers of the Flame* 1942, *We Were Dancing* 1942, *A Yank at Eton* 1942, *Above Suspicion* 1943, *The Cross of Lorraine* 1943, *Gaslight* 1944, *Our Vines Have Tender Grapes* 1945, *The Stranger* 1946, *Cynthia* 1947, *Song of Love* 1947, *Act of Violence* 1948, *The Secret Land* 1949, *The Great Sinner* 1950, *Key of the City* 1950, *A Life of Her Own* 1950, *Malaya* 1950, *Mr. Imperium* 1951, *Shadow in the Sky* 1951, *The Wild North* 1952, *Lili* 1953, *Saadia* 1953, *Them* 1954, *The Prodigal* 1955, *The Power and the Prize* 1956, *Jet Pilot* 1957, *The Brothers Karamazov* 1958, *Green Mansions* 1959, *The Angel Wore Red* 1960, *Mutiny on the Bounty* 1962, *Lord Jim* 1965, *Tobruk* 1967, *A Flea in Her Ear* 1968. Współtwórca musicalu *Polonaise* opartego na motywach muzyki Fryderyka Chopina 1945. Uhonorowany nagrodą Oscara za piosenkę z filmu *Lili* 1954. Nominowany do nagrody Oscara: za muzykę do musicalu *Czekoladowy żołnierz* 1941, za muzykę do filmu *Bunt na Bounty* 1962 oraz za piosenkę *Fellow Me* do filmu *Bunt na Bounty* 1962.

KARASOWSKI Maurycy, wiolonczelista, krytyk muzyczny; ur. 22 września 1823 w Warszawie, zm. 20 kwietnia 1892 w Dreźnie (Niemcy). Wykształcenie: studia muzyczne w Warszawie (wiolonczela u W. Kratzera oraz harmonia u A. Freyera). Od 1864 w Wiedniu. Wiolonczelista w wiedeńskiej orkiestrze operowej oraz nadworny muzyk króla saskiego. Współpracownik gazet muzycznych oraz autor kilku prac teoretycznych, m.in. *Friedrich Chopin sein leben, seine Werke und Briefe* (1877).

KITAJEWICZ RAND Helena, piosenkarka, aktorka; ur. 28 marca 1915 w Warszawie, zm. 31 grudnia 1993 w Londynie. Wykształcenie: Państwowa Szkoła Sztuki Teatralnej w Warszawie. Była aktorką i pieśniarką kilku warszawskich teatrów. Podczas II wojny światowej, m.in. śpiewała w operze hebrajskiej i w kabarecie Li-La-Lo w Tel Awiwie oraz występowała w Czołówce Teatralnej Brygady Karpackiej.

Od 1946 w Wielkiej Brytanii, gdzie występowała w rewiach Mariana Hemara i Feliksa Konarskiego oraz w Teatrze Związku Artystów Scen Polskich w Londynie. Współpracownik angielskiej telewizji. Odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi.

KOCZAŁSKI Raul (Raoul) ps. Jerzy Armando lub Georg Armand, pianista i kompozytor; ur. 3 stycznia 1885 w Warszawie, zm. 24 listopada 1948 w Poznaniu, syn Aleksandra i Laury z Szymanowskich. Wykształcenie: naukę gry na fortepianie rozpoczął pod kierunkiem ojca, a następnie kontynuował ją we Lwowie, w Rosji i w Paryżu (gdzie jednocześnie uczył się na Sorbonę). Mieszkał we Francji, a następnie w Niemczech. W 1945 wrócił do Polski. Jako jedenastoletni chłopiec obchodził w Paryżu jubileusz tysięcznego koncertu. Znakomity wykonawca dzieł Chopina. Autor m.in. muzyki do oper (m.in. opera *Raymond*, która w Elberfeld miała ponad sto przedstawień), dramatów muzycznych, nokturnów, mazurków, walców. Autor książek: *O wykonaniu dzieł Chopina* (1910) i *Frédéric Chopin* (1910). Laureat Premier Prix d'Enfant przyznanej przez Paryską Akademię Muzyczną.

KOLIŃSKI Mieczysław, kompozytor, etnomuzykolog; ur. 5 września 1901 w Warszawie, zm. 7 maja 1981 w Toronto (Kanada). Wykształcenie: studia muzykologiczne na Uniwersytecie Berlińskim (pod kierunkiem: Ericha von Hornbostela, Hermanna Alberta, Arnolda Scheringa, Kurta Sachsa) 1923–1926; Hochschule für Musik w Berlinie 1923–1926; doktorat 1930. Asystent Ericha von Hornbostela w Staatliches Phonogramm-Archiv w Berlinie 1923–1926. W latach 1933–1938 mieszkał w Pradze i prowadził badania nad folklorem Dahomeju, Haiti, Surinamu, Togo oraz indywidualnych grup etnicznych, takich jak Ashanti (Afryka) i Kwakiutlowie (Ameryka Północna). Dokonał wówczas wielu transkrypcji dla Northwestern University oraz Columbia University w USA. W latach 1938–1951 mieszkał w Brukseli, a w latach 1951–1966 w USA. Terapeuta muzyczny w Golwater Memorial Hospital i St. Albans Hospital w Nowym Jorku 1951–1966. Członek założyciel i pierwszy prezes Society for Ethnomusicology w USA 1958–1959. Od 1966 w Kanadzie. Wykładowca na University of Toronto 1966–1976. Badacz podstaw akustycznych

harmonii i melodii. Autor wielu opracowań, m.in. z dziedziny etnomuzykologii. Kompozycje, m.in.: *Sekstet liryczny* na sopran, flet i kwartet smyczkowy 1929, *Suita fortepianowa nr 1* 1929, *Sonata* na skrzypce i fortepian 1946, *American suite (12 Negro spirituals)* na głos i kwartet smyczkowy (również w wersji na głos i fortepian) 1949, *3 three-part inventions* na głos solo 1950, *Dahomey Suite* na flet i fortepian 1951, *Dahomey Suite* na flet i orkiestrę smyczkową 1953, *Music for Dance Rhythms* na fortepian 1958, *Prelude* na orkiestrę 1958, *Dahomey Suite* na obój i fortepian 1959, *Snapshots* na fortepian 1963, *Accents (eight short rhythmic studies)* na fortepian 1964, *Dance Fantasy* na orkiestrę smyczkową 1964, *Six French Folksongs* na sopran, flet i fortepian 1969, *Encounterpoint* na organy i kwartet smyczkowy 1973, *Encounterpoint* na flet, klarnet, skrzypce, wiolonczelę i fortepian 1974, *Seven French-Canadian Folksongs* na głos i fortepian 1978.

KOSSAKOWSKI Zygmunt, śpiewak operowy; ur. 5 maja 1921 w Warszawie, zm. 27 lutego 1988 w Chicago. Wykształcenie: Państwowa Szkoła Muzyczna w Warszawie 1943–1944; Akademia Muzyczna w Detmold (Niemcy). Uczestnik powstania warszawskiego 1944. Po wojnie w Wielkiej Brytanii, a następnie w USA. Śpiewak w rewiach Feliksa Konarskiego, Teatrze „Nasza Reduta” i Teatrze Lidii Pucińskiej w Londynie. Koncertował w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym w Londynie. Pracownik Continental Group Co. w Chicago. Przewodniczący Klubu Przyjaciół Warszawy w Chicago. Odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (rząd emigracyjny), Krzyż Armii Krajowej, Medal Wojska, Złoty Krzyż Zasługi.

KRUKOWSKI Zbigniew, śpiewak operowy, kompozytor; ur. 1913 w Warszawie, zm. 10 maja 1995 w Brukseli. Wykształcenie: Szkoła Nauk Politycznych w Warszawie. Podczas II wojny światowej żołnierz Armii Krajowej i uczestnik powstania warszawskiego (skomponował utwór *Walcząca Warszawa*). Więzień obozu Lamsdorf (organizator chóru i kwartetu rewelersów) i Sandbostel (napisał piosenkę *Nadejdzie czas*) oraz oflagu w Lubece 1944–1945. Od 1945 w Belgii. Propagator polskiej muzyki występujący w ponad 20 rozgłośniach radiowych. Śpiewał na estradach Francji, Belgii, Niemiec, Holandii, Szwajcarii i Wielkiej Brytanii oraz występował ze znanymi orkiestrami, m.in.

Królewską Orkiestrą w Kopenhadze. Nagrywał płyty dla takich firm fonograficznych, jak Odeon, Parlophone, Victory, Ballada, Vistula, Polonia Record, Belcanto Record. Uhonorowany dyplomem na Międzynarodowym Konkursie Śpiewaczym w Genewie 1946.

KRYSIŃSKA Maria Anastazja Wincentyna z męża Bellenger, poetka, powieściopisarka, piosenkarka; ur. 1857 w Warszawie, zm. 1908 w Paryżu. We Francji od 1873. Piosenkarka i autorka melodii do wierszy P. Varlaine'a, Ch. Crosa, J. Lorraina, M. Donnay'a. Uczestniczka literackich klubów Quartier Latin: „Hydropatów”, „Hirsutów”, „Zutystów” oraz kabaretu na Montmartrze „Chat Noir”.

KURAN Szymon, skrzypek, kompozytor, muzyk jazzowy; ur. 16 grudnia 1955 w m. Szeligi koło Warszawy, zm. 7 sierpnia 2005 w Reykjavíku (Islandia). Wykształcenie: Państwowa Średnia Szkoła Muzyczna im. Fryderyka Chopina w Warszawie; Akademia Muzyczna w Gdańsku; Goldsmith College w Londynie. Koncertmistrz w Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku 1981–1983; drugi koncertmistrz (wygrany konkurs) w Islandzkiej Orkiestrze Symfonicznej w Reykjavíku 1984–2000. Założyciel kwartetu Súld, z którym uczestniczył w Międzynarodowym Festiwalu Jazzowym w Montrealu oraz kwartetu Kuran Swing, z którym koncertował w Islandii i innych krajach. Kompozycje, m.in.: *Nokturn* na fortepian 1978, *Pastorałki* na głos żeński i smyczki 1979, *Post mortem* na smyczki 1981, *Elegia* na smyczki 1982, *Square* na skrzypce, flet, klarnet i wiolonczelę 1984, *Konfrontacja* na skrzypce, zespół elektroniczny, taśmę i światła 1987, *Jólabjöllur* (*Dzwonki gwiazdkowe*), balet dziecięcy na orkiestrę kameralną 1999, *Requiem* na głos dziecięcy, skrzypce solo, flet, gitarę, trzy chóry (chłopięcy, żeński i męski), orkiestrę smyczkową i perkusję 2000, *Lusus*, *Hymnus in Gabriele Archangelum* na chór chłopięcy i organy 2002, *Powstanie Stwórcy* na chór, smyczki, instrumenty perkusyjne i elektroniczne 2002, *Ramona princessa*, balet w 3 aktach na chór mieszany i orkiestrę symfoniczną, do libretta Anny Kolfinny Kuran i Ingi Huld Hákonardóttir 2003, *Veni Creator* na solistów, chór i orkiestrę, do tekstu Czesława Miłosza w islandzkim tłumaczeniu 2003. Członek Stowarzyszenia Praw Autorskich w Islandii 1986–2005. Uhonorowany przez władze miasta Reykjavík tytułem „Artysta Roku 1994”.

LAKS Szymon, kompozytor, skrzypek, dyrygent, pisarz; ur. 1 listopada 1901 w Warszawie, zm. 11 grudnia 1983 w Paryżu. Wychowanie: studia matematyczne na Uniwersytecie im. S. Batorego w Wilnie 1919–1921; Konserwatorium Muzyczne w Warszawie (kompozycja i kontrapunkt u R. Statkowskiego, harmonia u P. Rytla, a dyrygentura u H. Melcera) 1921–1925; Schola Cantorum w Paryżu 1926–1927; Narodowe Konserwatorium Muzyczne w Paryżu (kompozycja u P. Vidala, dyrygentura u H. Rabauda) 1927–1929. We Francji od 1926. Skrzypek w zespołach grających w paryskich kinach i restauracjach oraz kompozytor piosenek, które wykonywała piosenkarka Tola Korian. Więzień niemieckich obozów koncentracyjnych w Auschwitz-Birkenau (skrzypek, a następnie dyrygent orkiestry obozowej) i Dachau 1942–1944. Po wojnie wrócił do Paryża, gdzie pracował dla wytwórni filmowych, opracowując i tłumacząc dialogi oraz komponując muzykę do filmów. Autor 9 publikacji książkowych m.in. *Słowa i antysłowa* (Londyn 1978), *Dziennik pisany w biały dzień* (Londyn 1981), *Kultura z cudzym słowem i bez* (Londyn 1984) oraz kilku przekładów książek z języka polskiego na francuski i z angielskiego na polski. Jego twórczość kompozytorska to utwory orkiestrowe, utwory kameralne, fortepianowe, pieśni solowe, piosenki i jednoaktowa opera. Ważniejsze kompozycje, m.in.: *Scherzo* na orkiestrę 1925, *Mała suita* na kwartet smyczkowy 1926, *Sonata koncertowa* na skrzypce i fortepian 1929, *Trois pièces de concert* na wiolonczelę i fortepian 1933, *Suita polska* [wersja I] na skrzypce i fortepian 1935, *Sinfonietta* na orkiestrę smyczkową 1936, *Suita polska* [wersja II] na orkiestrę 1936, *L'enfant qui avait volé une montre* na głos i fortepian 1938, *Aniolo we lica* na głos i fortepian 1940, *Ballada starofrancuska* na głos i fortepian 1940, *Dyzio marzyciel* na głos i fortepian 1940, *Z naszych łańców*, wiazanka pieśni i tańców ludowych na orkiestrę 1945, *Kolęda śląska* na głos i fortepian 1946, *Huit chantes populaires juifs* na głos i fortepian 1947, *Sonate brève* na klawesyn 1947, *Ballada „Hommage à Chopin”* na fortepian 1949, *Bezdomna* na głos i fortepian 1949, *Trois poèmes chantés* na wysoki głos i fortepian 1960, *Petite suite légère* na orkiestrę 1960, *Elegia żydowskich miasteczek* na głos i fortepian 1961, *La rue* na głos i fortepian 1961, *Pogrzeb* na głos i fortepian 1962), *Deszcz* na głos i fortepian 1962, *Staruszkowie* na głos i fortepian 1963, *Portrait de l'oiseau-qui-n'existe-pas* na głos

i fortepian 1964, *L'hirondelle inattendue*, 1-aktowa opera komiczna 1966, *Suita concertante* na puzon i fortepian 1967, *Cztery pieśni do słów Tadeusza Śliwiaka* na głos i fortepian 1967, *Chorał* na 4 puzyony 1973, *Pocahunki* na głos i fortepian 1974. Autor muzyki do filmów: *Sabra* 1933, *Przebudzenie* 1934. Laureat wielu nagród i wyróżnień, m.in. I nagroda za *Concerto da camera* na fortepian, dziewięć instrumentów dętych i perkusję na Międzynarodowym Konkursie Kompozytorskim w Divonne-les-Bains 1964.

LAMBERT Aleksander, pianista, pedagog muzyczny; ur. 1 listopada 1862 w Warszawie, zm. 31 grudnia 1929 w Nowym Jorku, syn Henryka. Wykształcenie: studia gry na fortepianie u Juliusza Epsteina, a kompozytorskie u Antona Brucknera w Konserwatorium Towarzystwa Przyjaciół Muzyki w Wiedniu; studia uzupełniające pod kierunkiem Ferencza Liszta w Weimarze i Heinricha Urbana w Berlinie. Nauczyciel gry na fortepianie w Nowym Jorku 1882; nauczyciel w Nowej Akademii Muzycznej w Berlinie 1883–1884. Od 1885 w USA, gdzie koncertował, m.in. w Chicago, Bostonie i Nowym Jorku. Dyrektor New York College of Music, które znacznie rozbudował i uczynił jedną z najlepszych uczelni muzycznych w Stanach Zjednoczonych 1887–1905; nauczyciel gry na fortepianie w Curtis Institute w Filadelfii 1928–1929. Od 1905 zajmował się prywatnym nauczaniem muzyki według wypracowanej przez siebie metody, której zasady opublikował w pracach *Piano Method for Beginners* oraz *Systematic Course of Studies* (t. I–III 1907). Zmarł w wyniku wypadku samochodowego.

LANDOWSKA Wanda Aleksandra, klawesynistka, pedagog muzyczny, kompozytorka, popularyzatorka muzyki dawnej; ur. 5 lipca 1877 (wg *PSB* 1879) w Warszawie, zm. 16 sierpnia 1959 w Lakeville (USA). Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie (u Aleksandra Michałowskiego) 1891 oraz studia kompozytorskie u Henryka Urbana w Berlinie 1893–1897. Wykładowca w Schola Cantorum w Paryżu 1900; profesor gry klawesynowej w Królewskiej Wyższej Szkole Muzycznej w Berlinie 1913. Była autorytetem w dziedzinie dawnej muzyki klawesynowej. Według jej wskazówek firma Pleyel zbudowała klawesyn i wprowadziła jego seryjną produkcję. Założycielka własnej Szkoły Muzyki Dawnej w Saint Leu-la-Forêt

pod Paryżem 1925. Od 1941 w USA, gdzie koncertowała, dawała lekcje i kontynuowała pracę nad nagraniami. Komponowała głównie miniatury fortepianowe (np. *Impromptu*, *Nocturne Berceuse*, *En route*), pieśni solowe, utwory chóralne. Opracowała wokalnie polskie pieśni ludowe. Autorka, m.in. rozprawy: *Bach et ses interprètes. Sur l'interprétation des oeuvres de clavecin de J. S. Bach* („Mercure de France” 1905), *La musique ancienne* („Mercure de France” 1909), *Le clavecin ou piano dans l'exécution des oeuvres de Bach* („Bulletin français de la Société Internationale de la Musique” 1910), *Les Allemands et la musique française au XVIIIe siècle* („Mercure de France” 1911), *Chopin et l'ancienne musique française* („Revue Musicale”). Wychowała wielu wspaniałych interpretatorów dzieł dawnych mistrzów m.in., takich jak: José Iturbi, Clifford Curzon, Ralph Kirkpatrick, Ruggiero Gerlin, Margerita Trombini-Kazuro, Emma Altberg, Alexis Weissenberg, Rafael Puyana. Doktor *honoris causa* uniwersytetu w Hartford (USA). Decyzją Międzynarodowej Unii Astronomicznej jeden z kraterów na Wenus został nazwany Landowska.

LOTTO Izydor, skrzypek, kompozytor; ur. 22 grudnia 1840 w Warszawie, zm. 13 lipca 1927 w Warszawie. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Paryżu (skrzypce u Lamberta Massarta, kompozycja u Ambroisa Thomasa, harmonia u Napoleona Rebera). Koncertował w Niemczech, Belgii, Francji i Wielkiej Brytanii. Solista orkiestry w Weimarze 1862. Profesor Konserwatorium Muzycznego w Strasburgu 1973–1980 i Instytutu Muzycznego w Warszawie 1880–1885. Nadworny solista i wirtuoz muzyki kameralnej wielkiej księżnej weimarskiej Marii Pawłowny. Uhonorowany tytułem wirtuoza dworów: Karola XV króla Norwegii i Szwecji, Christiana IX króla Danii, Ludwika I króla Portugalii i królowej hiszpańskiej Isabelli II. Kompozycje, m.in. koncerty skrzypcowe, etiudy, miniatury na skrzypce i fortepian.

ŁABUŃSKI Feliks Roderyk, kompozytor, pianista, pedagog muzyczny; ur. 27 grudnia 1892 we wsi Ksawerynów (Mazowsze), zm. 8 kwietnia 1979 w Cincinnati (Ohio, USA). Wykształcenie: studia architektoniczne w Instytucie Politechnicznym w Petersburgu 1911–1915. W latach 1921–1922 kształcił się u Lucjana Marczewskiego (teoria

muzyki), a od 1923 do 1924 u Witolda Maliszewskiego (harmonia). W 1924 wyjechał do Paryża, gdzie do 1926 studiował muzykologię pod kierunkiem Georges'a Migota, w latach 1926–1928 kompozycję i kontrapunkt w klasie Nadii Boulanger, od 1928 do 1930 orkiestrację u Paula Dukasa w École Normale de Musique. Współzałożyciel (sekretarz 1927–1929, wiceprzewodniczący 1929–1930, przewodniczący 1930–1933) Stowarzyszenia Młodych Muzyków Polaków w Paryżu 1927–1933. Od 1936 w USA, gdzie, m.in. pisał audycje radiowe dla radia CBS i NBC oraz wykładał na uczelniach amerykańskich i kanadyjskich (New York University, Columbia University, Curtis Institute of Music w Filadelfii, The National Council of Education w Ottawie, Université Laval w Quebec). Od 1945 mieszkał w Cincinnati, gdzie pracował jako profesor kompozycji, orkiestracji i form muzycznych w Cincinnati College of Music. Ważniejsze kompozycje: *Dwie pieśni* na głos i fortepian 1929–1931, *Triptyque champêtre*, suita na orkiestrę 1931, *Olympic Hymn* na chór męski i orkiestrę 1932, *Kantata polska* na kwartet solistów, chór mieszany i orkiestrę 1932, *Ptaki* na sopran i orkiestrę 1934, *Divertimento* na flet i fortepian 1936), *Suita* na smyczki 1941, *In memoriam*, poemat symfoniczny na orkiestrę 1941, *Song without Words* na sopran i orkiestrę smyczkową 1946, *There is no Death* kantata na sopran, chór mieszany i orkiestrę 1950, *Wariacje* na orkiestrę 1951, *Elegia* na orkiestrę 1954, *Symfonia H-dur w trzech częściach* na orkiestrę 1956, *Divertimento* na flet, obój, klarnet i fagot 1956, *Images of Youth*, kantata na mezzosopran, baryton, chór dziecięcy i orkiestrę 1956, *Mass for Treble Voices to Honor the Holy Innocents* na głosy w unisonie i organy 1957, *Nocturne* na orkiestrę 1957, *Symphonic Dialogues* na orkiestrę 1960, *Canto di aspirazione* na orkiestrę 1963, *Salut à Nadia* na orkiestrę dętą 1967, *Polish Renaissance Suite* na orkiestrę 1967, *Intrada festiva* na orkiestrę dętą 1968, *Primavera* na orkiestrę 1973. Doktor *honoris causa* Chicago Music College 1951. Uhonorowany nagrodą American Society of Composers, Authors and Publishers 1977.

ŁUKASZCZYK Jacek, pianista, pedagog muzyczny; ur. 11 marca 1934 w Warszawie, zm. 2 czerwca 2014 w Poznaniu. Wykształcenie: Wyższa Szkoła Muzyczna w Warszawie; Konserwatorium Muzyczne w Wiedniu. Koncertował w różnych krajach świata. Od 1964 nauczyciel

w Wyższej Szkole Muzycznej w Grazu, a od 1977 w Krajowym Konserwatorium Muzycznym w Feldkirch. Członek jury konkursów pianistycznych w Szwecji, Lichtensteinie i USA. W 1988 prezydent Austrii nadał mu tytuł profesora. Prezes Związku Polaków w Austrii „Strzecha” 1976–1978. Współzałożyciel i prezes Towarzystwa Chopinowskiego w Vorarlbergu. Odznaczenia: Krzyż Oficerski Orderu Zasługi RP.

MIERZWIŃSKI Władysław, śpiewak operowy (tenor); ur. 21 października 1850 w Warszawie, zm. 14 lipca 1909 w Paryżu, syn Józefa i Eleonory z domu Szpakowskiej. Wykształcenie: Instytut Muzyczny w Warszawie oraz studia uzupełniające we Włoszech. Debiutował w Operze Paryskiej w partii Raula w *Hugenotach* Giacomo Meyerbeera. Występował na wszystkich większych scenach operowych świata: Covent Garden w Londynie 1881, 1882, 1883, 1884; Teatro alla Scala w Mediolanie 1882; w Madrycie 1881; Nowym Jorku 1882; w Ischl 1883, 1885; Wiedniu 1883, 1884; Petersburgu 1883; Pradze 1884; Turynie 1884; Moskwie 1884, 1893 (car Rosji nadał mu tytuł nadwornego śpiewaka); Berlinie 1885, 1888; Wrocławiu 1885; Gdańsku 1885; Neapolu 1892. W 1893 zachorował na gardło, musiał się poddać operacji i stracił głos. W ostatnich latach życia pracował jako portier hotelowy w Paryżu i korzystał z pomocy finansowej Jana Reszke.

MILADOWSKI Florian Stanisław, pianista, kompozytor, pedagog muzyczny; ur. 4 maja 1819 w Mińsku, zm. 8 lipca 1889 w Bordeaux (Francja). Wykształcenie: studia muzyczne w Wilnie u F. Thiebego oraz w Wiedniu u J. Fischhofa, A. Höltza i J. Hausera. Od 1862 we Francji, gdzie, m.in. był profesorem gry na fortepianie w Collegium St. Clément w Metz.

MORSZTYN Helena, pianistka, pedagog muzyczny; ur. 23 kwietnia 1888 w Warszawie, zm. 22 maja 1954 w Nowym Jorku, córka Kazimierza i Marii z Klemensowskich. Wykształcenie: naukę gry na fortepianie pobierała początkowo u Teodora Leszetyckiego w Wiedniu, a następnie w klasie mistrzowskiej Emila von Sauera w wiedeńskiej Akademii Muzycznej 1900–1905. Koncertowała, m.in. w Polsce, Niemczech, Francji, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Włoszech, USA,

Egipcie i Indiach (w Kalkucie za wspaniałe występy otrzymała fortepian Steinwaya 1923). W latach 1916–1939 mieszkała w Cerniglia koło Genui, gdzie m.in. została nadworną pianistką i nauczycielką muzyki włoskiej rodziny królewskiej. Od 1939 w USA. Prowadząca klasę fortepianu w Mac Phil School of Music w Minneapolis i w Northern State Teachers College w Aberdeen. Nagrała kilka płyt, m.in. w 1924 *Scherzo b-moll*. Za propagowanie polskiej kultury w USA powstał po jej śmierci Fundusz Stypendialny im. Heleny Morsztyn przy Fundacji Kościuszkowskiej.

NIEKRASZ Stefania, pianistka, pedagog muzyczny; ur. 5 lipca 1886 w Warszawie, zm. 26 września 1973 w Londynie. Wykształcenie: naukę gry na fortepianie studiowała w Instytucie Muzycznym w Warszawie oraz u Jana Śliwińskiego w Rydze. W okresie międzywojennym koncertowała w wielu miastach w Polsce. Założycielka Konserwatorium Muzycznego w Toruniu 1921. W czasie II wojny światowej w armii gen. Władysława Andersa, m.in. założycielka Szkoły Muzycznej Młodszych Ochotniczek (oraz prowadząca klasę fortepianu) w Palestynie. Od 1943 w Wielkiej Brytanii, gdzie w 1950 założyła pierwszą polską szkołę muzyczną. Koncertowała w Wielkiej Brytanii i Francji 1945–1950. Założycielka polskiej szkoły muzycznej im. Fryderyka Chopina w Londynie 1951; założycielka i przewodnicząca Zjednoczenia Polskich Artystów Muzyków Zagranicą w Londynie 1960–1973; założycielka Instytutu Chopina w Londynie 1961. Inicjatorka I Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego w Londynie 1963; inicjatorka cyklu koncertów „Szlakami Chopina” (szkockie, angielskie i francuskie miejscowości, w których występował Chopin) 1964; inicjatorka budowy pomnika Fryderyka Chopina usytuowanego obok Royal Festival Hall w Londynie. Fundatorka nagród dla laureatów Konkursów Chopinowskich. W 1980 zorganizowano w Londynie (na terenie Guildhall School of Music and Drama) Konkurs Chopinowski o „Nagrodę Stefanii Niekraszowej”.

NOSKOWSKI Władysław Adam (Ladislav Adam de Noskowski) ps. Paolo; krytyk muzyczny, dziennikarz; ur. 24 kwietnia 1892 w Warszawie, zm. 29 lipca 1969 w Sydney (Australia). Wykształcenie: Uniwersytet Warszawski; École des Sciences Politiques w Paryżu;

kurs pedagogiczny na uniwersytecie w Sydney. Od 1911 w Australii, gdzie, m.in. został nauczycielem w szkołach średnich oraz był konsulem honorowym RP na Australię i Nową Zelandię. Krytyk muzyczny w tygodniku „Sydney Mail” i dzienniku „Sydney Morning” oraz korespondent pisma „Musical Leader” w Chicago. Komentator programów muzyki polskiej w radiu australijskim.

ORDONÓWNA Hanka właśc. Maria Anna Tyszkiewicz z domu Pietruszyńska, piosenkarka, tancerka, aktorka; ur. 25 września 1900 w Warszawie, zm. 8 września 1950 w Bejrucie (Liban). Wykształcenie: Szkoła Baletowa w Warszawie. W latach 1919–1940, m.in. występowała na scenie Teatru Wielkiego w Warszawie oraz śpiewała popularne i patriotyczne piosenki. W czasie II wojny światowej w armii gen. Władysława Andersa, gdzie zorganizowała własny teatr żołnierski (dała ponad 50 koncertów) i poświęciła się sprawie sierot polskich. Twórczyni piosenek wojskowych, m.in. *Bo gdy harmonia walca mi gra*, *Nie zmylą nas rozstajne drogi*. Odznaczenia: Libański Order Zasługi.

PANUFNIK Andrzej, kompozytor, dyrygent; ur. 24 września 1914 w Warszawie, zm. 27 października 1991 w Twickenham (Wielka Brytania). Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie (kompozycja u Kazimierza Sikorskiego) 1931–1936; Akademia Muzyczna w Wiedniu (dyrygentura u Feliksa Weingartnera) 1937–1938. Od 1954 w Wielkiej Brytanii. Dyrektor muzyczny i dyrygent orkiestry symfonicznej miasta Birmingham 1957–1959. Po 1959 skoncentrował się na pracy twórczej i występował jako dyrygent bardzo sporadycznie. Ważniejsze kompozycje, m.in.: *Trio na skrzypce, wiolonczelę i fortepian* 1934, *Wariacje symfoniczne* na orkiestrę 1936, *Obrazek symfoniczny* na orkiestrę 1936, *Uwertura* na orkiestrę 1936, *Pięć pieśni ludowych* na sopran lub chór sopranów i 5 instrumentów dętych 1940, *Symfonia nr 2* 1941, *Uwertura tragiczna* na orkiestrę 1942, *Marsz jaworzyński* na mały zespół orkiestrowy 1945–1946, *Nokturn* na orkiestrę 1947, *Divertimento wg triów Feliksa Janiewicza* na smyczki 1947, *Kołysanka* na 29 instrumentów smyczkowych i 2 harfy 1947, *Krąg kwintowy* na fortepian 1947, *Sinfonia rustica* na 8 instrumentów dętych i dwie orkiestry smyczkowe 1948, *Warszawski wiatr* na głos z fortepianem 1949,

Suita polska – Hommage à Chopin, 5 wokaliz na sopran i fortepian 1949, *Suita staropolska* na orkiestrę smyczkową 1950, *Koncert gotycki* na trąbkę, orkiestrę smyczkową, harfę i kotły 1951–1952, *Symfonia pokoju* na chór i orkiestrę symfoniczną 1951, *Uwertura bohatera* na orkiestrę 1951–1952, *Rapsodia* na orkiestrę 1956, *Sinfonia elegiaca* na orkiestrę 1957, *Polonia*, suita orkiestrowa 1959, *Landscape*, interludium na orkiestrę smyczkową 1962, *Autumn Music* na orkiestrę kameralną bez skrzypiec 1962, *Two Lyric Pieces* dla młodych wykonawców 1962–1963, *Sinfonia sacra* na orkiestrę 1963, *Song to the Virgin Mary* na chór *a cappella* lub 6 głosów solowych 1964, *Hommage à Chopin* na flet i małą orkiestrę smyczkową 1966, *Jagiellonian Triptych* na orkiestrę smyczkową 1966, *Katyń Epitaph* na orkiestrę 1967, *Reflections* na fortepian 1968–1969, *Universal Prayer*, kantata na 4 głosy solowe, 3 harfy, organy i chór mieszany 1968–1969, *Thames Pageant*, kantata dla młodych muzyków i śpiewaków 1969, *Hommage à Chopin*, 5 wokaliz na sopran, fortepian, organy i chór mieszany 1969, *Triangles* na 3 flety i 3 wiolonczele 1971–1972, *Fanfare for Europe* na 9 instrumentów dętych 1972, *Winter solstice*, kantata na głosy solowe, chór i instrumenty 1972, *Sinfonia concertante* na flet, harfę i smyczki 1973, *Sinfonia di sfera* na orkiestrę 1974–1975, *String Quartet no. 1* 1975–1976, *Dreamscape*, wokaliza na mezzosopran i fortepian 1976–1977, *Sinfonia mistica* na orkiestrę 1977, *Metasinfonia* na organy, smyczki i kotły 1977–1978, *Concertino* na kotły, perkusję i smyczki 1979–1980, *Concerto festivo* na orkiestrę 1979, *Sinfonia Votiva* na orkiestrę 1980–1981, *Paeon* [wersja I] na zespół instrumentów dętych blaszanych 1980, *Paeon* [wersja II] na 11 instrumentów 1980, *Procession for peace* na orkiestrę 1982–1983, *Koncert na fagot i małą orkiestrę* 1984–1985, *Pentasonata* na fortepian 1984, *Sinfonia della speranza* na orkiestrę 1986, *Song to the Virgin Mary* na sextet smyczkowy 1987, *Symphony no. 10* na orkiestrę 1988, *Harmony, a poem for chamber orchestra* 1989, *Modlitwa do Matki Boskiej Skępskiej* na głos solowy lub chór unisono i organy 1990, *Koncert wiolonczelowy* 1991. W 1991 otrzymał tytuł szlachecki od królowej angielskiej Elżbiety II. Członek honorowy Royal Academy of Music w Londynie. Laureat, m.in: I nagrody na Konkursie Kompozytorskim im. Karola Szymanowskiego 1947, Nagrody Państwowej II stopnia 1951 i 1952, I nagrody na przedolimpijskim Konkursie Kompozytorskim z okazji Igrzysk Olimpijskich w Helsinkach 1952, nagrody

na Konkursie im. Księcia Rainiera w Monako 1963; nagrody ministra spraw zagranicznych RP 1990. Doktor *honoris causa* Akademii Muzycznej w Warszawie 1991. Odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal im. J. Sibeliusa.

PETERSBURSKI Jerzy właśc. Jerzy Melodysta, kompozytor, pianista; ur. 20 kwietnia 1897 w Warszawie, zm. 7 października 1979 w Warszawie. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie oraz studia kompozycji, dyrygentury i gry na fortepianie u Artura Schnabla w Wiedniu, gdzie skomponował pierwszą piosenkę *Grünslingu przy winie* 1920. Był pierwszym polskim kompozytorem piosenek o światowej sławie. Jego *Tango milonga* (pod nowym tytułem *Oh! Donna Clara*) zrobiło światową karierę i znalazło się w repertuarze Ala Jolsona, Henriego Varny, Edith Piaf oraz znanych zagranicznych orkiestr i zespołów. W 1940 przebywał w ZSRR, gdzie m.in. współpracował z orkiestrami estradowymi Izaaka Dunajewskiego i Leonida Utiosowa, dla których komponował utwory instrumentalne i piosenki, m.in. bardzo wtedy popularną *Błękitną chusteczkę*. Żołnierz armii gen. Władysława Andersa 1940–1945. W latach 1947–1967 tworzył w Ameryce Południowej. Koncertował w duecie fortepianowym z Alfredem Schützem w Brazylii 1947–1949. W latach 1949–1968 mieszkał w Argentynie. Współpracownik wytwórni płytowych i rozgłośni radiowej El Mondo w Buenos Aires, której sygnałem stał się ośmiotaktowy motyw piosenki jego autorstwa *Wszystkie drogi prowadzą do Buenos Aires*. Wspólnie z K. Krukowskim prowadził w Buenos Aires teatr El Nacional, w którym wystawił musical *Blue Sky Milonga*. W 1968 wrócił do Polski.

RADWAN August, pianista; ur. 1867 w Warszawie, zm. 22 grudnia 1957 w Paryżu. Wykształcenie: nauki gry na fortepianie uczył się u Teodora Leszetyckiego w Wiedniu 1889–1894. Od 1895 we Francji. Koncertował, m.in. w Rzymie (Sala Unberto) i w Paryżu (m.in. z orkiestrą Société des Concert du Conservatoire pod dyrekcją Charlesa Müncha). Członek Polskiego Towarzystwa Literacko-Artystycznego w Paryżu i członek-założyciel Komitetu Budowy Pomnika Adama Mickiewicza w Paryżu. Podczas II wojny światowej koncertował na rzecz tworzonej we Francji armii polskiej. Nagrał 9 płyt w firmie fonograficznej Ultraphone. Odznaczenia: Krzyż Oficerski Legii Honorowej.

RADZIWIŁŁ Antoni Henryk, kompozytor, wiolonczelista, gitarzysta, polityk; ur. 13 czerwca 1775 w Warszawie (inne źródła podają Wilno), zm. 7 kwietnia 1833 w Berlinie, syn Michała i Heleny z Przeździeckich. Książę-namiestnik (niem. *Statthalter*) Wielkiego Księstwa Poznańskiego 1815–1831; I ordynat na Przygodzicach; XII ordynat na Nieświeżu; najwybitniejszy, w XIX wieku, przedstawiciel orientacji polsko-pruskiej. Jego berliński pałac pełnił funkcję ośrodka życia muzycznego, literackiego i teatralnego, a do grona jego przyjaciół należeli Johann Wolfgang von Goethe i Ludwig van Beethoven, który zadedykował mu uwerturę *Zur Namensfeier* op. 115. Autor pierwszej muzyki skomponowanej do *Fausta* (1808–1832, wystawiona w pełnej wersji w 1835 roku) J. W. Goethego napisanej w latach 1808–1831 oraz polonezów na fortepian, utworów wiolonczelowych, romansów i pieśni. Skomponował wiele pieśni i romansów do tekstów niemieckich i francuskich. Odznaczenia: Order Orła Czarnego.

RESZKE Edward (de Reszke, Retzské), śpiewak operowy (bas); ur. 22 grudnia 1853 w Warszawie, zm. 25 maja 1917 we wsi Garnek k. Radomska. Nauki śpiewu uczył się we Włoszech. Debiut na scenie paryskiej w partii Faraona podczas premiery *Aidy* G. Verdiego 1876. Śpiewak opery paryskiej 1887–1907. Występował gościnnie na licznych scenach w Europie i Stanach Zjednoczonych m.in. w Metropolitan Opera House, gdzie zyskał wielką popularność. W latach 1903–1907 śpiewał głównie w Paryżu i Londynie. Należał do najwybitniejszych śpiewaków operowych świata. Najwspanialsze kreacje stworzył w *Fauście* Charlesa Gounoda, *Don Juanie* Wolfganga A. Mozarta i *Śpiewakach norymberskich* Richarda Wagnera. Łączył olbrzymią skalę głosu z bogactwem barw i szlachetnością brzmienia. W 1907 porzucił scenę i otworzył szkołę śpiewu operowego w Paryżu i Londynie, a następnie w Warszawie.

RESZKE Jan Mieczysław (Giovanni di Reschi, Jean de Reszke), śpiewak operowy (tenor, baryton); ur. 14 stycznia 1850 w Warszawie, zm. 3 kwietnia 1925 w Nicei (Francja). Wykształcenie: naukę śpiewu początkowo pobierał w Warszawie, a następnie przez pięć lat we Włoszech. Debiut w Wenecji w operze *Faworyta* Gaetano Donizettiego 1874. Pierwszy tenor Wielkiej Opery Paryskiej 1884–1887; śpiewak

w londyńskim Drury Lane, a następnie w Covent Garden 1887–1891, śpiewak w Metropolitan Opera House w Nowym Jorku 1891–1901; śpiewak w Operze Paryskiej 1901–1902. Najlepsze kreacje stworzył w operach Richarda Wagnera, które także śpiewał w języku niemieckim, zrywając tym samym z tradycją śpiewania w języku włoskim. Założyciel Studia Operowego w Paryżu, w którym poświęcił się pracy pedagogicznej 1902–1919. Odznaczenia: Krzyż Oficerski Legii Honorowej, Royal Victorian Order.

RESZKE-KRONENBERG Józefina (de Reszke, Retzske), śpiewaczka operowa (sopran); ur. 4 czerwca 1855 w Warszawie, zm. 22 lutego 1891 w Borowie koło Częstochowy. Wykształcenie: naukę śpiewu pobierała w Konserwatorium Muzycznym w Petersburgu, a następnie we Włoszech. Debiut w partii Małgorzaty w *Fauście* Charlesa Gounoda w teatrze Fenice w Wenecji. Śpiewaczka w Wielkiej Operze Paryskiej 1875–1877; primadonna: Opery Madryckiej 1877–1878, Teatro della Scala w Mediolanie 1879–1880, Opery Londyńskiej 1881. W 1885 wróciła do Polski.

SCHWALBÉ Michel, skrzypek, pedagog muzyczny; ur. 27 października 1919 w Radomiu, zm. 9 października 2012 w Berlinie. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie (u Maurycego Frenkla) 1931; uzupełniające studia muzyczne w Paryżu (u George Enescu i Pierre Monteux), które ukończył z nagrodą im. Pablo Sarasate 1938. Koncertmistrz: Orkiestry Symfonicznej w Lyonie 1939–1944, Orkiestry Szwajcarii Romańskiej 1946, Orkiestry Festiwalowej w Lucernie. Profesor, m.in. Konserwatorium Muzycznego w Genewie i Uniwersytetu Sztuki w Berlinie. Koncertmistrz Filharmoników Berlińskich 1957–1986. Laureat konkursu skrzypcowego w Scheveningen. Nagrania płytowe (w Niemczech), m.in.: R. Strauss: *Ein Heldenleben*, op. 40 (1959), R. Strauss: *Also sprach zarathustra*, op. 30 (1974), P. Czajkowski: *Der Schwanensee*, suita z baletu op. 20 (1980), A. Vivaldi: *Die vier Jahreszeiten*, (1985).

SIMON Alicja, muzykolog; ur. 13 listopada 1879 w Warszawie, zm. 23 maja 1957 w Łodzi. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie (gra na fortepianie, skrzypcach i teoria muzyki), Uniwersytet Berliński (muzykologia u H. Kretzschmara) 1904–1909; doktorat

na uniwersytecie w Zurychu 1914. Pracownik antykwariatu M. Breslauera w Berlinie 1920–1923; pracownik Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie 1923–1924; kierownik działu muzycznego w Library of Congress w Waszyngtonie 1924–1928. W 1929 wróciła do Polski.

SPIRO Leonid, skrzypek; ur. 25 września 1914 w Warszawie, zm. wiosną 2007 w Sztokholmie (Szwecja), syn Arnolda i Rozalii z Szyszków. Wykształcenie: Wyższa Szkoła Muzyczna im. F. Chopina w Warszawie 1929–1937. W czasie II wojny światowej za odmowę przyjęcia obywatelstwa sowieckiego aresztowany przez NKWD i zesłany na Sybir 1940. Dyrygent, koncertmistrz, solista i autor opracowań muzycznych w Teatrze Narodowym w Komi (pod stałym nadzorem NKWD) 1941–1944; pierwszy koncertmistrz w Muzyczno-Dramatycznym Teatrze Ukraińskim w Cherson 1944–1946. W Polsce w latach 1946–1969, m.in. skrzypek w Operze Państwowej i w Filharmonii Narodowej w Warszawie. Od 1969 w Szwecji. Skrzypek Orkiestry Symfonicznej w Helsinborgu 1969–1970; hovkapellist (dożywotni tytuł honorowy) Opery Królewskiej w Sztokholmie 1970–2007; współpracownik orkiestr symfonicznych w Norrköping, Västerås, Örebro, Gävle oraz orkiestry kameralnej w Uppsali. Uczestnik tournées koncertowych po Europie. Członek: Svenska Musiker Föbundet w Sztokholmie 1970–1980, Svenska Artisters och Musikers Intressorganisation w Sztokholmie 1975–2007.

STERMICH-DEBICKA Jadwiga, śpiewaczka operowa (sopran), pedagog muzyczny; ur. 24 listopada 1888 w Warszawie (inne źródła podają: Lwów i Żywiec 1890), zm. 3 czerwca 1970 w Wiedniu. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne we Lwowie. W Polsce m.in. śpiewała w Teatrze Miejskim we Lwowie. Solistka: opery w Pradze 1910–19014, Volksoper w Wiedniu 1915–1924 i Staatsoper w Berlinie 1924–1929. Występy gościnne, m.in. w Amsterdamie, Budapeszcie, Londynie, Paryżu, Sztokholmie, Bazylei i wielu miastach niemieckich. W latach 1935–1950 mieszkała we Włoszech, gdzie udzielała prywatnych lekcji śpiewu. Nauczycielka śpiewu w Akademii für Musik und darstellende Kunst w Wiedniu oraz w wiedeńskim Konservatorium für Dramatische Kunst. Pozostawiła nagrania płytowe zrealizowane przez firmy fonograficzne: Polydor, Grammophon i Pathé.

SZAŁOWSKI Antoni, kompozytor; ur. 21 kwietnia 1907 w Warszawie, zm. 21 marca 1973 w Paryżu (Francja), syn Bonifacego. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie (dyplom 1930) oraz studia kompozytorskie u Nadii Boulanger w Paryżu 1931–1936. Prezes Stowarzyszenia Młodych Muzyków Polaków w Paryżu 1936–1948. Ważniejsze kompozycje: *Trio* na skrzypce, wiolonczelę i fortepian 1926, *Dwie pieśni* na głos z orkiestrą 1927, *Preludium* na skrzypce i fortepian 1928, *Mazurek* na fortepian 1928, *Kaprys* na orkiestrę 1929, *Sonet* na sopran i orkiestrę kameralną 1931, *Suita* na skrzypce i fortepian 1931, *Kołysanka* na skrzypce i fortepian 1932, *Partita* na wiolonczelę solo 1933, *Andante* na skrzypce i fortepian 1934, *Melodia* na fortepian 1935, *Trzy pieśni dla Zygmunta* na głos z towarzyszeniem fortepianu 1935, *Aria i burleska* na wiolonczelę i fortepian 1936, *Uwertura* na orkiestrę 1936, *Mała humoreska* na fortepian 1936, *Perpetuum mobile* na fortepian 1936, *Duo* na flet i klarnet 1939, *Kołądy* na głos i organy 1939, *Sinfonietta* na orkiestrę symfoniczną 1940, *Duet* na skrzypce i wiolonczelę 1941, *Concertino* na orkiestrę kameralną 1942, *Partita* na orkiestrę 1942, *Trzy pieśni ludowe* na sopran i fortepian 1942, *Pastorales* na flet i trio smyczkowe 1947, *Tryptyk* na orkiestrę symfoniczną 1950, *Concertino* na flet i orkiestrę smyczkową 1951, *Utwory dla dzieci* na skrzypce i fortepian 1951, *Suita* na orkiestrę symfoniczną 1952, *Musique de brasserie* na orkiestrę kameralną 1952, *Ametyst* na klawesyn 1953, *Indicatifs* na dwie trąbki i bęben 1953, *L'autre* na chór i orkiestrę kameralną 1954, *Divertimento* na obój, klarnet i fagot 1955, *Radio-musique* na orkiestrę 1955, *Pieśni ludowe* na głos i fortepian 1956, *Aria i toccata* na orkiestrę kameralną 1957, *Bagatela* na orkiestrę 1958, *Moto perpetuo* na orkiestrę 1958, *Mały kaprys* na orkiestrę 1958, *La femme têtue*, balet radiowy 1958, *Mazurek* na orkiestrę 1959, *Wskrzeszenie Łazarza* na orkiestrę 1960, *Taniec* na orkiestrę 1960, *Kantata* na głosy żeńskie i orkiestrę kameralną 1960, *Indicatifs* na orkiestrę 1960, *Intermezzo* na orkiestrę 1961, *Cudowna podróż Suzanne Michel* na orkiestrę kameralną, chór i solistów 1962, *Kołysanka dla Clémentine* na orkiestrę 1964, *Pater noster* na głos i organy 1966, *Sześć szkiców* na orkiestrę kameralną 1972. Uhonorowany złotym medalem na Międzynarodowej Wystawie w Paryżu 1937 oraz I nagrodą Radiodiffusion-Television Française w Paryżu za balet *La femme têtue* 1960.

SZCZEPAŃSKA Lucyna, pieśniarka i piosenkarka; ur. 23 grudnia 1909 w Warszawie, zm. 30 grudnia 1999 w Milanówku. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie. Śpiewaczka stołecznej opery i operetki warszawskiej. Piosenkarka w zespole artystycznym armii gen. Władysława Andersa we Włoszech 1944. Od 1945 w Wielkiej Brytanii, a od 1956 w USA. Koncertowała w ośrodkach polonijnych w Wielkiej Brytanii, Francji, Kanady i USA. Do Polski wróciła w 1974.

SZERYNG Henryk, skrzypek, pedagog muzyczny; ur. 22 września 1918 w Warszawie, zm. 3 marca 1988 w Kassel (Niemcy), syn Szymona i Aliny z Woźnickich. Wykształcenie: gry na skrzypcach uczył się u: M. Frenkela w Warszawie, W. Hessa i C. Flescha w Berlinie, J. Thibauda i G. Bouillona w Paryżu; kompozycję studiował u Nadii Boulanger w Paryżu. Debiut w Filharmonii Warszawskiej *Koncertem skrzypcowym* Brahmsa 1933. W czasie II wojny światowej oficer łącznikowy i tłumacz (znał 7 języków) rządu polskiego na uchodźstwie. Od 1946 mieszkał w Meksyku, gdzie m.in. był wykładowcą w klasie skrzypiec na Narodowym Uniwersytecie Meksyku. Jako skrzypek w swoim repertuarze miał ponad 40 koncertów i kilkadziesiąt sonat kompozytorów wszystkich epok. Występował z najslawniejszymi orkiestrami i dyrygentami w Europie, Ameryce, Azji i Afryce. Wsławił się interpretacją koncertów Bacha, Beethovena, Bartóka, Berga, Brahmsa, Chaczaturiana, Czajkowskiego, Mozarta, Paganiniego, Prokofjewa, Sibeliusa, Szymanowskiego i Wieniawskiego. Doradca muzyczny przy stałym przedstawicielstwie Meksyku w UNESCO. Uczestnik prac Konkursu im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu. Nagrał wiele płyt dla firm: RCA, Decca, Philips, Deutsche Grammophon, Mercury. Laureat nagrody Gammy. Jego nagrania otrzymały sześciokrotnie Grand Prix du Disque. Odznaczenia: Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Oficerski Orderu Korony (Belgia), Order Lwa Finlandii V kl., Legia Honorowa IV i V kl. (Francja), Order Sztuki i Literatury I i II kl. (Francja), Order Alfonsa X Mądrego III kl. (Hiszpania), Order Gwiazdy Jugosławii III kl., Order Świętego Karola III kl. (Monako), Order Edukacji Publicznej III kl. (Portugalia), Medaglia d'oro ai benemeriti della Cultura e dell'Arte (Włochy).

SZULC (SCHULTZ, SZULK, CHOULTZ, ZILK) Józef Zygmunt (Joseph Sigismond), kompozytor, dyrygent, pianista; ur. 4 kwietnia 1875 w Warszawie, zm. 10 kwietnia 1956 w Paryżu, syn Henryka. Wykształcenie: Instytut Muzyczny w Warszawie (fortepian u R. Strobla, kompozycja u Z. Noskowskiego); Konserwatorium Muzyczne J. Sterna w Berlinie; studia uzupełniające gry na fortepianie u Ignacego Jana Paderewskiego, a kompozycji u Julesa Masseneta w Paryżu. Nauczyciel gry na fortepianie oraz pianista akompaniator w Konserwatorium Muzycznym w Berlinie 1897; dyrygent orkiestry w Wirtemberskim Teatrze Narodowym w Stuttgarcie 1898; dyrygent, kierownik orkiestr i nauczyciel śpiewu solowego w Brukseli 1903–1910. Od 1910 we Francji, gdzie zajmował się twórczością kompozytorską m.in. operetki (np. *Flup* wystawioną ok. 500 razy w Paryżu, Lyonie i Brukseli), komedie muzyczne (m.in. *Titin*), miniatury na fortepian i skrzypce, pieśni solowe z fortepianem do tekstów francuskich (m.in. *Clair de lune*). Jego pieśni wykonywali najślynniejsi śpiewacy epoki, m.in. Enrico Caruso, Nelly Melba i Mary Garden. Autor muzyki do filmów: *L'enfant de l'amour* (reż. Marcel L'Herbier), *La route est belle* (reż. Robert Florey), *Les surprises du sleeping* (reż. Frank Anton). Jego utwory nagrywały takie firmy fonograficzne, jak: His Master's Voice, Pathé, Gramophone, Edison Bell, Cristal. Od 1922 mieszkał w Egipcie, gdzie założył i kierował w latach 1926–1952 Konserwatorium Muzycznym w Kairze.

SZYFER Józef Eugeniusz, skrzypek, dyrygent, kompozytor; ur. 1 kwietnia 1887 w Warszawie, zm. 27 marca 1947 w Paryżu. Wykształcenie: Narodowe Konserwatorium Muzyczne w Paryżu (harmonia u X. Leroux, kontrapunkt u A. Gedalge'a, kompozycja u P.A. Vidala) 1900–1914 i 1919–1921. Założyciel i dyrygent orkiestry w teatrze paryskim Femina 1913–1914; ilustrator i dyrygent orkiestry symfonicznej w kinoteatrze Marivaux w Paryżu 1919–1927; jeden z dyrygentów Wielkiej Orkiestry w Paryżu 1927–1940.

SZYMANOWSKA Maria Agata z domu Wołowska, pianistka, kompozytorka; ur. 14 grudnia 1789 w Warszawie, zm. 12 lipca 1831 w Petersburgu. Lekcje muzyki pobierała pod kierunkiem znanych muzyków warszawskich. Organizatorka koncertu dobroczynnego,

na którym wystąpił 8-letni Fryderyk Chopin 1818. W 1822 odnosząc sukcesy koncertowała w Moskwie, Petersburgu, Żytomierzu, Kijowie, Tulczynie i Lwowie. W Petersburgu prowadziła salon muzyczny, który stał się ważnym ośrodkiem życia kulturalnego. Skomponowała wiele utworów kameralnych, m.in. etiudy, preludia, serenady na wiolonczelę i fortepian, wariacje na skrzypce i fortepian, a także polonezy, kadryle i mazurki. W 2010 odsłonięto jej pomnik (cenotaf) na petersburskiej Nekropolii Mistrzów Sztuki obok Ławry Aleksandra Newskiego przy Newskim Prospeckie, a w 2013 w kamienicy przy ul. Italiańskiej 15, gdzie mieszkała w latach 1828–1831, odsłonięto poświęconą jej tablicę pamiątkową.

TARCZYŃSKI Stanisław Wiktor, skrzypek; ur. 7 kwietnia 1882 w Warszawie, zm. 18 czerwca 1952 w Melbourne (Australia). Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie. Skrzypek w Teatrze Bolszoy w Moskwie 1902, a następnie pierwszy skrzypek w Orkiestrze Symfonicznej Eugène Ysaÿe'a w Brukseli. W Australii od 1912. Redaktor *Kayser studies for violino* op. 20, wydanych przez Allan & Co. w Melbourne. Jego kompozycja *Mazurka mélancolique* została opublikowana w „Australian Musical News” 1915. Nauczyciel w Melbourne University Conservatorium of Music oraz w Albert Street Conservatorium 1922–1936. Pierwszy skrzypek w Melbourne Symphony Orchestra oraz Adelaide Symphony Orchestra 1936–1941. Paraliż palca lewej ręki uniemożliwił mu dalszą karierę.

TAUSIG Karol, polski pianista i kompozytor czeskiego pochodzenia; ur. 4 listopada 1841 w Warszawie, zm. 17 lipca 1871 w Lipsku (Niemcy). Wykształcenie: naukę gry na fortepianie pobierał u ojca, a następnie u Franciszka Liszta w Weimarze 1855–1859. W latach 1866–1870 prowadził kursy mistrzowskie w Wiedniu. Autor kilkunastu utworów fortepianowych, w tym transkrypcji utworów Johanna Straussa czy Stanisława Moniuszki.

TROCHANOWSKI Bogdan ps. Dan Savicha, wiolonczelista; ur. 14 stycznia 1946 w Warszawie, zm. 3 lutego 2009, syn Juliana i Marii z Sawickich. Studia muzyczne: Państwowa Szkoła Muzyczna im. J. Elsnera w Warszawie (w klasie wiolonczeli T. Kowalskiego)

1961–1968, Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna w Krakowie (w klasie wiolonczeli W. Hermana) 1970–1975. Solista Estrady Kameralnej Filharmonii Narodowej w Warszawie 1976–1977; wiolonczelista Orquesta Sinfónica de Maracaibo w Maracaibo (Wenezuela) 1977–1978; wiolonczelista Orquesta Sinfónica Venezuela w Caracas 1978–2005; profesor Conservatorio José Lorenzo Llamozas w Caracas 1990–2005; asesor artystyczno-muzyczny Centro de Investigación e Información de Musica Contemporanea w Caracas 1994–2000; dyrektor artystyczny Atma Music International w Caracas 1997–2005. Główne kierunki działalności artystyczno-pedagogicznej: muzyka barokowa; muzyka klasyczna; muzyka XX wieku z uwzględnieniem polskich kompozytorów; zagadnienia techniczne gry na wiolonczeli. Autor kompozycji, m.in. etiud na wiolonczelę solo i kadencji w stylu hiszpańskim. Od 1967 daje koncerty jako solista w różnych krajach świata. Nagrania dla radia i telewizji w Polsce i Wenezueli. Uczestnik międzynarodowych konkursów i festiwali muzycznych, m.in.: Młodzieżowego Konkursu Wiolonczelowego w Rzeszowie (wyróżnienie) 1964, Konkursu Pablo Casals w Budapeszcie 1974, III Międzynarodowego Festiwalu Wiolonczelistów w Kołobrzegu 1973, V Konkursu Muzyki Kameralnej w Łodzi (III nagroda) 1974. Za działalność koncertową w Wenezueli uhonorowany medalem i pamiątkową metalową tablicą w Cumana 1981. Uczestnik koncertów, z których dochód przeznaczony został na cele charytatywne, m.in. na pomoc ofiarom trzęsienia ziemi.

WAGHALTER Ignacy, dyrygent, kompozytor, pianista; ur. 15 marca 1882 w Warszawie, zm. 7 kwietnia 1949 w Nowym Jorku. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Warszawie; Akademicka Szkoła Mistrzowska przy Senacie Królewskiej Akademii Sztuk Pięknych w Berlinie. Korepetytor, a następnie dyrygent w Operze Komicznej w Berlinie 1906–1911; dyrektor Opery w Teatrze Miejskim w Essen 1911–1912; pierwszy dyrygent Deutsches Opernhaus w Charlottenburgu 1923–1924; prowadzący Nowojorską Orkiestrę Filharmiczną 1924–1925; dyrektor orkiestry Opery w Charlottenburgu; dyrygent w Pradze 1933. W USA od 1937. Twórczość kompozytorska, m.in.: *Koncert skrzypcowy A-dur* op. 15, *Kwartet smyczkowy D-dur* op. 3, opery: *Der Teufelsweg*, *Mandragola*, *Jugend*, *Sataniel*.

WAJNBERG Mieczysław, polski kompozytor żydowskiego pochodzenia; ur. 8 grudnia 1919 w Warszawie, zm. 26 lutego 1996 w Moskwie, syn Szmula i Soni. Wykształcenie: Wyższa Szkoła Muzyczna przy Konserwatorium Warszawskim; Konserwatorium Muzyczne w Mińsku (w klasie kompozycji u Wasilija Zołotariowa) 1939–1940. W ZSRR od 1939. Pianista w Dekadzie Białoruskiej Sztuki w Moskwie 1940; korepetytor w operze w Taszkencie 1941–1943. W 1946 został oskarżony, że za mało odwołuje się do folkloru i pisze zbyt pesymistyczną muzykę, a w 1948 oskarżono go o formalizm i zakazano wykonywać kilka jego utworów. Autor muzyki radiowej i cyrkowej, a następnie muzyki filmowej (film *Lecą żurawie* został wyróżniony Złotą Palmą na festiwalu w Cannes 1958). Jego dorobek muzyczny to, m.in. 22 symfonie, 18 koncertów na różne instrumenty z orkiestrą, 17 kwartetów smyczkowych, 6 sonat fortepianowych, 6 oper, 4 kantaty. Uhonorowany tytułami: „Zasłużony artysta Republiki Rosyjskiej” 1971, „Narodowy artysta Republiki Rosyjskiej” oraz nagrodą państwową ZSRR 1990. Odznaczenia: odznaka „Zasłużony dla kultury polskiej”.

WARS Henryk właśc. Henryk Warszawski, ps. Fraska, Henry Vars, kompozytor, dyrygent; ur. 29 grudnia 1902 w Warszawie, zm. 1 września 1977 w Los Angeles (USA). Wykształcenie: Państwowe Konserwatorium Muzyczne w Warszawie. W latach 1926–1939 przebywał w Polsce, gdzie, m.in. pracował w wytwórni płyt gramofonowych Syrena Rekord, komponował muzykę filmową oraz pisał piosenki dla takich gwiazd, jak: Hanka Ordonówna, Eugeniusz Bodo czy Zula Pogorzelska. W czasie okupacji radzieckiej Kresów Wschodnich utworzył afiliowany przy Filharmonii Lwowskiej zespół Tea-Jazz, z którym w lecie 1940 roku wyjeżdżał na występy do Odessy, Worooneża, Kijowa i Leningradu. Dyrektor zespołu teatralnego Polskich Sił Zbrojnych na Wschodzie i we Włoszech. W USA od 1947. Współpracownik producentów filmowych w Hollywood i autor muzyki do ponad 60 filmów (realizowanych przez: Columbię, Universal Picture, Warner Brothers, United Artists, 20th Century Fox, Metro-Goldwyn-Mayer), m.in. *The Seven Men from Now*, *Flipper*, *Flipper's New Adventure* (tv), *House of the Damned*, *The Little Shepherd of Kingdom Come*, *Woman Hunt*, *Sleep My Child*, *Over and Over*. Kompozytor

poematów symfonicznych, baletu, concertina na fortepian i orkiestrę. Jego piosenki śpiewali, m.in. Bing Crosby, Jimmie Rodgers, Mel Thorme, Brenda Lee czy Doris Day. Piosenka *Over and Over* w wykonaniu Margaret Witting stała się w USA wielkim przebojem lat 60., a płyty z tym nagraniem sprzedano w nakładzie ponad 500 tysięcy egzemplarzy. Członek: Amerykańskiej Akademii Filmowej, Amerykańskiej Akademii Muzycznej.

WAŚOWSKI Andrzej, pianista, pedagog muzyczny; ur. 24 stycznia 1919 w Warszawie, zm. 26 maja 1993 w Waszyngtonie (USA). Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne (w klasie Margerity Trombini-Kazuro) w Warszawie, które ukończył z odznaczeniem 1931–1939. W 1939 zatrzymany przez Rosjan został muzykiem frontowym, a następnie, po przedostaniu się do Moskwy, był uczniem Konstantego Igumnowa 1940–1941. Studia uzupełniające odbył u Friedricha Wühlera w Wiedniu 1944–1945 oraz u Alfredo Caselli w Rzymie 1946–1948. Koncertował w Hiszpanii, Szwecji, Norwegii, Niemczech, Szwajcarii, Belgii, Francji, Wielkiej Brytanii (m.in. w sławnej londyńskiej Wigmore Hall) i we Włoszech. W latach 50. i 60. mieszkał w Wenezueli, gdzie stał się jednym z najpopularniejszych pianistów Ameryki Południowej oraz był w 1963 organizatorem Festiwalu Chopinowskiego. Od 1965 w USA, gdzie początkowo koncertował (m.in. w nowojorskiej Carnegie Hall), a następnie oddał się pracy pedagogicznej na uniwersytecie w Tulsa. Nagrywał dla firm fonograficznych: Deutsche Grammophon, Alpa, Pathé, Marconi, RCA, Concord Records. Laureat: IV nagrody w Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym w Ostendzie 1949; V nagrody w Konkursie im. F. Busoniego w Bolzano 1950; III nagrody w Międzynarodowym Konkursie Long-Thibaud w Paryżu 1951; II nagrody w Konkursie im. F. Busoniego w Bolzano 1952; III nagrody w Międzynarodowym Konkursie im. G. B. Viottiego w Vercelli (Włochy) 1952.

WIERZBICKI Tadeusz, śpiewak operowy; ur. w Warszawie, zm. w 1990. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Brukseli 1945. Solista w Królewskiej Operze w Brukseli oraz współpracownik, m.in. teatru operowego w Gandawie i królewskiego teatru La Monnaie w Brukseli.

WINDHEIM Marek ps. Vitoff, śpiewak operowy (tenorbuffo); ur. 1894 w Warszawie, zm. 2 grudnia 1960 w Nowym Jorku. Wykształcenie: naukę śpiewu pobierał we Lwowie. W latach 1918–1927 śpiewał, m.in. w Teatrze „Czarny Kot” w Warszawie. Od 1926 w USA. Chórzysta w kinoteatrze „Roxy” na Broadwayu 1926–1927; śpiewak w Metropolitan Opera w Nowym Jorku (wystąpił 329 razy w 42 operach i koncertach) 1928–1936. Był mistrzem partii drugoplanowych.

WOLFF Edward (Edouard), pianista, kompozytor; ur. 15 września 1816 w Warszawie, zm. 16 października 1880 w Paryżu, syn Józefa i Eleonory z domu Oestreicher. Wykształcenie: studiował w Wiedniu u Vaclava Würfla (fortepian) 1828–1832, a następnie u Józefa Elsnera w Warszawie 1832–1835. Od 1835 w Paryżu, gdzie zaliczono go do czołowych pianistów. Jego etudy zamieszczono w podręczniku *Méthode des méthodes de piano* Moschelesa i Fétisa, wraz z trzema etudami Chopina. Kompozytor ponad 300 utworów w większości przeznaczonych na fortepian, jak również kilkunastu duetów na skrzypce i fortepian oraz na wiolonczelę i fortepian. Zadeedykował Fryderykowi Chopinowi *Grand Allegro de Concert* op. 39 oraz *Homage à Chopin, Réverie-Nocturne* op. 169.

ZAWADZKA (ZAPASKA) Stani właśc. Stanisława Zawadzka, śpiewaczka operowa (sopran dramatyczny); ur. 5 lutego 1890 (1899) w Warszawie, zm. 21 lipca 1988 w Skolimowie koło Warszawy. Wykształcenie: studia medyczne. Lekarka frontowa podczas wojny polsko-bolszewickiej 1919–1920. W latach 1922–1935 mieszkała we Włoszech i występowała, m.in. jako solistka w mediolańskiej La Scali 1923–1935, Teatro Carlo Felice w Genui 1928–1929, Covent Garden w Londynie oraz w innych krajach Europy. W 1935 wróciła do Polski.

POSTACIE WSPÓŁCZESNE

ANDERSZEWSKI Piotr, pianista polsko-węgierskiego pochodzenia; ur. 4 kwietnia 1969 w Warszawie. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne w Lyonie, Konserwatorium Muzyczne w Strasburgu, Akademia Muzyczna w Warszawie, University of Southern California w Los Angeles; kursy mistrzowskie we Włoszech u Murray Perahia, Fu Cong i Leon

Fleisher. Występuje z takimi orkiestrami, jak m.in. Filharmonia Berlińska, Münchener Philharmoniker, Norddeutscher Rundfunk, London Symphony Orchestra, Royal Philharmonic Orchestra, Royal Concertgebouw, Boston Philharmonic, Chicago Symphony Orchestra, Philadelphia Orchestra, Los Angeles Philharmonic, NHK Symphony Orchestra. Koncertował m.in. w Polsce, Holandii, Anglii, Irlandii, Niemczech, Francji, Austrii, Portugalii, Włoszech i Stanach Zjednoczonych (w Carnegie Hall; rejestracja koncertu z grudnia 2008 została wydana na płycie CD w 2009 przez EMI). Uczestnik imprez pianistycznych, m.in. Ravinia Rising Stars Series, BBC Pebble Mill Celebrity Recital Series, International Piano Series w Queen Elizabeth Hall w Londynie. Wybrana dyskografia, m.in.: Debussy, Janacek, Prokofiev, *Sonaty na skrzypce i fortepian* (z Viktorią Mullovą) 1995; Brahms, *Sonaty skrzypcowe* (z Viktorią Mullovą) 1997; Beethoven, Mozart, Schubert, *Sonaty na skrzypce i fortepian* (z Dorotą Anderszewską) 1998; Ludwig van Beethoven, *Wariacje na temat Walca Diabelliego* 2001; Mozart, *Koncerty fortepianowe KV 467, 491* 2002; Johann Sebastian Bach, *I, III i VI Partita* 2002; Chopin, *Ballady, Mazurki, Polonezy* 2003; Ludwig van Beethoven, *Wariacje na temat Walca Diabelliego*, DVD 2004; Karol Szymanowski, *Sonata na fortepian No. 3, Metopy, Maski* 2005; Mozart, *Koncerty fortepianowe KV 453 i KV 466* 2006; Schumann, *Humoreske op. 20, Studien für den Pedalfügel op. 56, Gesänge der Frühe* op. 133 2010. Uhonorowany: Paszportem „Polityki” 1994, nagrodą polskiego przemysłu fonograficznego Fryderyk 1996, nagrodą im. Karola Szymanowskiego 2000, nagrodą Royal Philharmonic Society w kategorii instrumentalista roku 2000, Gilmore Artist Award 2002. Odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. Miejsce zamieszkania: Francja/Portugalia.

BOROWSKA Joanna, śpiewaczka operowa (sopran liryczny); ur. 1947 w Warszawie. Wykształcenie: naukę śpiewu pobierała u Krystyny Szczepańskiej w Warszawie oraz u Hilde Guden w Wiedniu. Od 1980 w Austrii. Debiut w Wiedniu w operze *Elektra* R. Straussa w roli Magdy z Brigit Nilsson 1981. W latach 1981–1993 wystąpiła na scenie operowej Wiednia 315 razy w 26 operach. Występowała w wielu krajach Europy oraz w Japonii i USA. Wielokrotnie koncertowała w środowiskach polonijnych. Dokonała nagrań płytowych i telewizyjnych. Miejsce zamieszkania: Austria.

BROJA Jan Krzysztof, pianista; ur. 20 maja 1972 w Warszawie. Wykształcenie: Konserwatorium Muzyczne we Frankfurcie nad Menem oraz w Hanowerze; Akademia Muzyczna w Warszawie. Od 2004 w Hiszpanii. Profesor Conservatorio Superior de Música w Salamance 2004–2007. Koncertował w kilku krajach Europy oraz w krajach Ameryki Południowej i Japonii. Laureat wielu nagród, m.in.: nagrody specjalnej na Konkursie im. Paula Hindemitha w Hanau 1989, III nagrody na Konkursie Gotrian-Steinweg w Brunszwiku 1991, II nagrody na Konkursie im. Dinu Lipattiego w Bukareszcie, I nagrody na Konkursie im. Mykołajusa Konstantinasa Ciurlionisa w Wilnie 1999, nagrody na Konkursie im. Sergiusza Rachmaninowa w Pasadenie (Kalifornia) 2002. Miejsce zamieszkania: Hiszpania.

BRUZDOWICZ-TITTEL Joanna Maria z domu Bruzdowicz, ps. Bruce Terrats, kompozytorka; ur. 17 maja 1943 w Warszawie, córka Konstantego i Marii z domu Wilczek. Wykształcenie: studia kompozytorskie w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie 1962–1966. W latach 1968–1970, jako stypendystka rządu francuskiego, studiowała w Paryżu u N. Boulanger i O. Messiaena i w Konserwatorium Paryskim (w klasie P. Schaeffera) oraz muzykę elektroniczną w Groupe de Recherches Musicales Radia Francuskiego i muzykologię u J. Chailley na Uniwersytecie Paryskim. Niezależny kompozytor tworzący, m.in.: muzykę symfoniczną i kameralną, operową, sceniczną, elektroniczną, telewizyjną oraz filmową. Ważniejsze kompozycje: [na orkiestrę:] *Eclairs* 1969, *Symfonia* 1975; [koncerty:] fortepianowy 1974, skrzypcowy 1975, 1981, kontrabasowy 1981, wiolonczelowy 1994; [oper:] *Kolonia karna* według F. Kafki 1968, *Trojanki* według Eurypidesa 1972, *Bramy rajy* według J. Andrzejewskiego 1984, *Przyływy i odpływy* (premiera odbyła się w Gdańsku podczas obchodów 1000-lecia miasta) 1997; [balet:] *Mały Książę* według A. de Saint-Exupéry 1976; [kompozycje kameralne:] *Sonata październikowa* (na pamiątkę wyboru *Karola Wojtyły na papieża*) na fortepian solo 1978, *Four seasons' Greetings* na orkiestrę smyczkową i sześciu solistów 1988–1989, *Tre contra tre* na flet, obój, altówkę i perkusję 1979, *Trio per trio* na flet, skrzypce i klawesyn 1981, *I Kwartet smyczkowy „La Vita”* 1983, *Cantus Aeternus II* kwartet smyczkowy 1988, *Stabat Mater* na chór *a capella* 1993; [kompozycje

elektroniczne:] *Phobos* 1969, *Le Danger* 1970, *Homo Faber* 1971–1975, *Bartokalia* 1979, *Neue Kinderszenen* 1980; [muzyka filmowa:] *La Mort de Lord Chatterley*, reż. G. Katza 1972, *Sans toit, ni loi*, reż. A. Varda 1985, *Le Jupon Rouge*, reż. G. Léfèbvre 1987, *Kung Fu Master*, reż. A. Varda 1988, *Jeumont*, *51 Minutes d'arrêt*, reż. G. Katza 1989, *Jacquot de Nantes*, reż. A. Varda 1991, *Un Air si pur*, reż. Y. Angelo 1997, *Glaneurs et la glaneuse*, reż. A. Varda 2000, *Les Ames grises*, reż. Y. Angelo 2005, *J'ai oublié de te dire*, reż. L. Vinas-Raymond 2009, a także 15 godzin muzyki do 36-odcinkowego serialu niemieckiego *Stahlkammer Zürich* (scenariusz: J. Bruzdowicz i J. Tittel), do którego nagrania w Warszawie trwały przez 6 lat. Kompozycje na zamówienie francuskiego radia i francuskiego ministerstwa kultury. Nagrała płyty i kasyety wideo. Jako krytyk muzyczny współpracowała z polskimi miesięcznikami „Jazz” (Warszawa) 1963–1967 i „Ruch Muzyczny” (Warszawa) 1968–1972. Założycielka i sekretarz generalny polskiej sekcji Jeunesses Musicales w Warszawie 1963–1968; założycielka Groupe International de Musique Electroacoustique de Paris 1968–1972. Prezes i założyciel Towarzystwa im. F. Chopina i K. Szymanowskiego w Belgii 1982. Członek Międzynarodowej Federacji Towarzystw F. Chopina w Warszawie 1985–. W 1997 zaproszona (jako jedyna kobieta wśród 12 kompozytorów z całego świata) przez watykański Komitet Obchodów Wielkiego Roku Jubileuszowego 2000 do udziału w zamkniętym konkursie na Hymn Jubileuszowy. Laureatka nagród, m.in.: Nagrody Związku Kompozytorów Polskich 1967, nagrody „Złotego Lwa” na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Wenecji za muzykę do filmu *Sans toit, ni loi* 1985. Miejsce zamieszkania: Belgia/Francja.

CHOJNACKA Elżbieta, klawesynistka; ur. 10 września 1939 w Warszawie. Wykształcenie: Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna w Warszawie; studia uzupełniające u Aimée van de Wiele. We Francji od końca lat 60. XX wieku. Prowadzi kursy mistrzowskie i wykłady. W 1995 otrzymała tytuł profesora Mozarteum w Salzburgu, gdzie utworzono klasę interpretacji współczesnej muzyki klawesynowej. Nagrała wiele płyt w firmach fonograficznych: Erato, Wergo, Adda, Auvidis, Polskie Nagrania. Swoje utwory dedykowali jej tacy kompozytorzy jak: György Ligeti, Yannis Xenakis, Maurice Ohana, Henryk

Mikołaj Górecki czy Michael Nyman. Współpracowała z wieloma zespołami muzyki współczesnej, takimi jak: Ars Nova, Domaine Musical, 2e2m, Itinéraire, Asko Ensemble oraz z orkiestrą The London Sinfonietta. Grała w duecie z Xavierem Daras (organy) i od 1981, perkusistą Sylvio Gualda. Występuje na całym świecie, dając recitale i biorąc udział, jako solistka, w koncertach symfonicznych, m.in. orkiestr, jak: Cleveland Symphony, Minneapolis Symphony, Orchestre de la Suisse Romande i wielu innych. Uczestniczyła w festiwalach muzyki współczesnej, grała w radiofoniach wielu krajów i studiach telewizyjnych. Laureatka: I nagrody w kategorii klawesynu na międzynarodowym konkursie w Vercelli 1968, nagrody SECEM 1983, nagrody „Orfeusza” (za najlepsze wykonanie utworu kompozytora polskiego na Festiwalu „Warszawska Jesień”) 2000, nagrody Académie Charles Cros (za nagranie wszystkich utworów na klawesyn Maurice’a Ohany) 2003, nagrody Stowarzyszenia Promocji Kultury im. Aleksandra Tansmana 2008, nagrody Związku Kompozytorów Polskich. Odznaczenia: Złoty Medal Zasłużony Kulturze – Gloria Artis, Krzyż Kawalerski Legii Honorowej. Miejsce zamieszkania: Francja.

DEDEK Elżbieta, pianistka; ur. 18 czerwca 1944 w Warszawie. Wykształcenie: Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna w Warszawie; Królewskie Konserwatorium Muzyczne w Brukseli, Mons i Liège. Od 1959 w Belgii. Debiut na Uniwersytecie de la Paix w Huy 1966. Wykładowca w Akademii Gretry w Liège. Koncertowała, m.in. w: Polsce, Belgii, Francji, Szwecji, Holandii, Grecji, Rosji, Portugalii, Wielkiej Brytanii, Nigerii, Czadzie, Turcji, Egipcie, Indiach, Santo Domingo, Brazylii, Peru, Kanadzie i USA. Honorowa obywatelka wyspy Nosy Be (Madagaskar) i Rawy Mazowieckiej. Wyróżniona jako jedna ze 100 najślawniejszych Polek (miesięcznik „Pani”). Odznaczenia: Srebrny Krzyż Zasługi (Londyn). Miejsce zamieszkania: Belgia.

DMOCHOWSKI Michał, wiolonczelista, pedagog muzyczny; ur. 26 grudnia 1977 w Warszawie. Wykształcenie: Akademia Muzyczna w Warszawie (studia gry na wiolonczeli w klasie Kazimierza Michalika), Wyższa Szkoła Muzyczna Królowej Zofii w Madrycie (uhonorowany tytułem najlepszego studenta w katedrze wiolonczeli Fransa Helmersona) 1998–2001; liczne kursy mistrzowskie pod kierunkiem,

m.in. u Bernarda Greenhouse'a, Tobiasa Kühne'a, Janosa Starkera, Borisa Pergaminschikova, Milosa Sadlo, Natalii Gutman, Hatto Beyerle, Ralpa Gottoniego, Aleksandra Bondurjanskiego i Imre Rohmana. Stypendysta Japońskiej Fundacji Muzycznej „JESC”. Profesor wiolonczeli w Konserwatorium Muzycznym im. Jacinto Guertero w Toledo 2000; profesor-asystent (wygrany konkurs) w Wyższej Szkole Muzycznej im. Królowej Zofii w Madrycie 2001–; prowadzący letnie kursy mistrzowskie w Hiszpanii i w Polsce 2001–; dyrektor artystyczny Fundacji Garcia Fajer w Calahorra oraz Międzynarodowych Kursów Wiolonczelowych w Toledo 2005–; dyrektor Międzynarodowych Kursów Mistrzowskich „Pro Bono Musicae” w Bielsku-Białej 2009–; solista hiszpańskiego Plural Ensemble oraz multikulturowego zespołu wiolonczelowego Octeto Ibérico 2009–. Koncertował jako solista i kameralista w wielu krajach Europy, a także na Dominikanie, w Chinach, Korei Południowej i USA. Grał z orkiestrami, m.in.: Orquesta Sinfonica Nacional de Dominicana, Camerata de La Mancha, Orquesta de Camara Andres Segovia, Orquesta Sinfonica de Malaga o Artistas Civitas, Orkiestra Filharmonii Lubelskiej. Występował, m.in. w Filharmonii Narodowej i Studiu im. Witolda Lutosławskiego w Warszawie, Filharmonii Lubelskiej, Filharmonii Częstochowskiej, jak również w Auditorio Nazionale, Fundacion Juan March i Academia Bellas Artes w Madrycie, Teatro Monumental i Teatro Liceu w Barcelonie, Auditorio w Saragossie, Palacio w Santander, Teatro Fraga w Vigo, Filharmonii w Burgos, Teatro Cuyas w Las Palmas, Auditorio di Roma, Opéra Comique w Paryżu, Filharmonii Narodowej w Wilnie, Filarmonica w Santo Domingo, Teatro Polis w Pekinie, Pick Staiger Hall w Chicago. Dokonał wielu nagrań, m.in. dla telewizji polskiej, hiszpańskiej i litewskiej. Miejsce zamieszkania: Hiszpania.

DOMAŃSKI Edward, oboista, kompozytor, dyrygent; ur. 12 marca 1942 w Warszawie. Wykształcenie: studia gry na oboju w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Warszawie. Przez wiele lat mieszkał w Wenezueli, gdzie był: dyrygentem Orkiestry Symfonicznej Maracaibo, szefem chóru prowincji Zulia, dyrektorem artystyczny festiwalu „El Zulia Canta”, dyrektorem generalnym Centrum Muzycznego „Lamas”, profesorem Uniwersytetu Belloso Chacin w Maracaibo. W Kanadzie od 1987, gdzie był dyrektorem artystycznym Ensemble

International de Montreal, a następnie szefem zespołu Ensemble Vocal Universalis w Montrealu. Ważniejsze kompozycje: *Leyenda de Maracaibo*, balet z solistą-wokalistą i chórem 1982, *Clameur a la paix* na 4 solistów, 3 chóry i orkiestrę symfoniczną 1986, *La Gigue de Saint Valentin* na 7 głosów mieszanych 1992, *Adeste 92* na 7 głosów mieszanych 1992, *Ave Maria de Montreal* na 7 głosów mieszanych 1993, *Sanguine*, balet-opera fantastyczna 1994, *Michaele Archangele* na sopran solo i chór mieszany 2002, *Les couleurs de nos saisons* na chór a capella 2006. Opracował wiele utworów klasycznych, m.in. Fryderyka Chopina czy Franza Schuberta. Miejsce zamieszkania: Kanada.

FILOCHOWSKA Anna Maria, skrzypaczka; ur. 8 grudnia 1993 w Warszawie. Wykształcenie: Szkoła Muzyczna w Warszawie; Juilliard School Pre-College i Professional Children's School w Nowym Jorku; Curtis Institute of Music w Filadelfii 2013–. W USA od 2005. Koncertowała w Austrii, Czechach, Niemczech, Holandii, Włoszech, Szwajcarii, Nowej Zelandii, USA i Kanadzie. W USA występowała, m.in. WeillRecital Hall i Zankel Hall w Carnegie Hall, Alice Tully Hall w Lincoln Center, Princeton University Richardson Auditorium, Jordan Hall w New England Conservatory, Preston Bradley Hall w Chicago Curtural Center. Laureatka wielu konkursów skrzypcowych, m.in. The First World for Violinistes under 18 Years of Age w Brentonico we Włoszech (I nagroda w kategorii wiekowej I nagroda publiczności); I nagroda w konkursie International Summit Music Festival's Concerto w Nowym Jorku 2011; nagroda National Foundation for Advancement in the Arts „Young Arts” (USA) 2011; I nagroda w konkursie Queen Symphony Orchestra's Young Soloist Competition w Nowym Jorku 2012; półfinalistka Michael Hill International Violin Competition 2015. Zainteresowania/hobby: śpiew, literatura, muzea, pływanie. Miejsce zamieszkania: USA.

GOŁĘBIOWSKI Karol, organista; ur. 16 grudnia 1954 w Warszawie. Wykształcenie: Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna w Warszawie (klasa Joachima Grubicha) 1973–1976; Konserwatorium Muzyczne w Genewie (klasa organów Lionela Rogga) 1976–1978; Królewskie Konserwatorium Muzyczne w Brukseli (klasa Hermana Verschraegeny) 19891–1984; doktorat w Akademii Muzycznej

w Katowicach 2012. Od 1981 w Belgii. Koncertował w takich krajach, jak: Austria (Linz, Wiedeń), Belgia (Festiwal Flandryjski, Antwerpia, Arlon, Ath, Bruges, Bruksela, Gent, Liège, Lier, Louvain, Mechelen, Mons, Orval, Ostende, Spa, St. Trond, St. Vith, Tournai), Czechy (Brno, Dečín, Haviřov, Karlove Vary, Koszyce, Litomeřice, Ostrava, Praha), Dania (Kopenhaga, Sorø), Finlandia (Helsinki, Turku, Tampere, Yväskyllä), Francja (Annecy, Aups, Aix-en-Provence, Besançon, Cannes, Carnac, Epéranay, Gerbevillers, Guimillot, Lille, Lisieux, Luneville, Marsylia, Montbéliard). Organista The American Protestant Church w Brukseli oraz asystent organisty w katedrze St. Michel w Brukseli 1983–1992. Współtwórca, organizator i dyrektor artystyczny Europejskiego Festiwalu Organowego (odbył się w 60 miastach 14 krajów) 1992–2008. Nagrał ponad 50 płyt, m.in. wszystkie dzieła organowe Bacha, Brahmsa i Mozarta, jedyne jak dotąd w Polsce nagranie Die Kunst der Fuge J. S. Bacha oraz dzieła Regera, Liszta, Francka, Guilmanta, Vierna, Widora, Alaina, Messiaena i wielu innych. Nagrania dla radia i telewizji, m.in. dla: Polskiego Radia, Radia Watykan, RAI, RIAS, Suisse Romande, Svizzera Italiana, SWF, BRT, RTBF, Suddeutsche Rundfunk, NRK. Laureat licznych nagród na konkursach organowych, m.in. w: Opolu (I nagroda) 1972, Monachium (nagroda specjalna) 1975, Norymberdze (III nagroda) 1977, Monachium (III nagroda) 1979, Rzymie (I nagroda) 1985. Miejsce zamieszkania: Belgia.

HALSKA LE MONNIER Beata, skrzypaczka; ur. 1979 w Garwolinie. Wykształcenie: studia muzyczne (w klasie Jeana Fourniera) oraz doktoranckie w Conservatoire National Supérieur de Musique w Paryżu. Stypendystka Gerarda Pouleta. Koncertowała, m.in. w Theatre des Champs-Elysees w Paryżu, Philharmonie de Versailles, G. Verdi w Mediolanie, Theatre Saint-Louis w Lizbonie, Suntory Hall w Tokio, Gewandhaus w Lipsku. Występuje także z mężem Bernardem Le Monnier w duecie Violons de Versailles oraz w założonym przez siebie kwartecie Leonore z Levallois-Perret. Uczestniczka międzynarodowych festiwali muzycznych, m.in. w Menton, Le Touquet, Montpellier, Bordeaux, Paryżu, Reims, Warszawie, Krakowie. Jej działalność koncertowa jest promowana przez prestiżowe fundacje: Fundację Menuhina, Philippe Morris'a oraz Fundację Kultury,

a jej nagrania (DVD I CD) promowane przez paryskie miesięczniki „Diapason” i „Le Monde de la Musique”. Propagatorka muzyki polskiej we Francji. Laureatka międzynarodowych konkursów, m.in. II nagroda w Neapolu 1983 i III nagroda w Breście 1982. Uhonorowana nagrodą Foundation de France 1999. Członek: Association Musifleuves, Stowarzyszenia Polskich Artystów Muzyków w Paryżu. Miejsce zamieszkania: Francja.

HARLEY Maria Anna, z domu Trochimeczyk, muzykolog, pedagog muzyczny; ur. 30 grudnia 1957 w Warszawie, córka Aleksego i Henryki z domu Wajszczyk. Wykształcenie: Uniwersytet Warszawski (muzykologia) 1976–1986, Akademia Muzyczna im. F. Chopina (reżyseria dźwięku) w Warszawie 1979–1987, McGill University (muzykologia, zakończona doktoratem) w Montrealu 1988–1994. Tłumacz konferencyjny oraz bibliotekarz i inżynier dźwięku sekcji polskiej Międzynarodowego Towarzystwa Muzyki Współczesnej w Warszawie 1984–1987; wykładowca muzyki polskiej dla studentów zagranicznych na letnich kursach w Wyższej Szkole Planowania i Statystyki w Warszawie 1985–1986; asystent oraz doktorant McGill University w Montrealu 1988–1991; pracownik naukowy McGill University w Montrealu 1994–1996; profesor i dyrektor Centrum Muzyki Polskiej na University of Southern California w Los Angeles 1996–. Główne kierunki badań naukowych: historia i estetyka muzyki XX wieku; kompozytorzy polscy (szczególnie: Górecki, Lutosławski, Bacewicz); muzyka przestrzenna. Uczestniczka międzynarodowych kongresów i sympozjów naukowych. Autorka licznych artykułów naukowych z dziedziny historii muzyki współczesnej w polskich, angielskich, belgijskich, niemieckich, kanadyjskich i amerykańskich czasopismach specjalistycznych oraz książek i rozdziałów w książkach 1993–. Redaktor książki *After Chopin: Essays in Polish Music* 1998. Członek: American Musicological Society 1990–, International Musicological Society (Szwajcaria) 1992–, Sonneck Society for American Music 1994–, International Alliance for Women in Music (USA) 1995–, The Polish Institute of Arts and Sciences in America 1996–, World Forum Acoustic Ecology (Kanada) 1994–. Nagrody: Wilk Prize za badania w dziedzinie muzyki polskiej 1995. Miejsce zamieszkania: USA.

KAMIŃSKI Piotr, dziennikarz, krytyk muzyczny; ur. 22 marca 1949 w Warszawie. W latach 1968–1981 współpracownik Polskiego Radia. We Francji od 1981. Pracownik Radio France Internationale w Paryżu 1982–2010; stały krytyk francuskiego czasopisma muzycznego „Diapason” 1996–2010. Autor książek w języku francuskim o operze, m.in. przewodnika *Mille et un opéras* (Paris 2003; wyd. pol. *Tysiąc i jedna opera*, Kraków 2008). Konsultant muzyczny współpracujący z Andrzejem Sewerynem (*Le Mal court* Jacques’a Audibertiego, Comédie Française – Vieux Colombier, 2000; *La Nuit des Rois* Shakespeare’a, Comédie Française 2003). Miejsce zamieszkania: Francja.

KAPUŚCIŃSKI Jarosław, kompozytor, pianista, artysta multimedialny; ur. 12 grudnia 1964 w Warszawie. Wykształcenie: Akademia Muzyczna im. Fryderyka Chopina w Warszawie (dyplom z gry na fortepianie 1987, dyplom z kompozycji 1991); Banff Center School of Fine Arts (Kanada) 1988; University of California w San Diego (doktorat 1997). Współpracownik Institut National de l’Audiovisuel oraz Grupe de Recherches Musicales w Paryżu 1989–1991; współpracownik Center for Research in Computing and the Arts w San Diego 1993–1999; artysta-rezydent w Zentrum für Kunst und Medientechnologie w Karlsruhe (Niemcy) 1999–2000; wykładowca w Konserwatorium Muzycznym University of the Pacific w Stockton (Kalifornia, USA). W 2000 otrzymał grant Canada Council for the Arts na pobyt twórczy i naukowy na Uniwersytecie McGill w Montrealu. Jego utwory audiowizualne były prezentowane na wielu festiwalach muzycznych, festiwalach wideo i filmów animowanych w Europie, Azji i obu Amerykach, m.in. podczas Dni Muzyki w Lerchenborgu, De Ijsbreker w Amsterdamie, Musik der Jahrhunderte w Stuttgarcie, International Computer Music Conference w Tesalonikach, Tokyo Video Festival, VideoFest Berlin, FIPA Cannes, Animated Film Festival w Annecy, WRO Media Art Biennale oraz w takich miejscach, jak: National Art Centre w Ottawie, Muzeum Sztuki Współczesnej w Nowym Jorku, Muzeum Sztuki Współczesnej (Palais de Tokyo) w Paryżu, Zentrum für Kunst und Medientechnologie w Karlsruhe, Muzeum Królowej Sofii w Madrycie, Muzeum Mondriaanhuis w Amersfoort, Muzeum Sztuki Współczesnej w Montrealu i Centrum Sztuki

Współczesnej w Warszawie. Ważniejsze kompozycje: *Jatayu* na fortepian i taśmę 1987, *Msza* na sopran, alt, zespół kameralny i syntezator 1989, *Chagalliana I* na amplifikowane skrzypce, syntezator i taśmę 1990, *Szkice afektywne* na orkiestrę symfoniczną 1991, *Mondrian Variations*, wideo 1992, *Szklanka wody* na amplifikowany flet, taśmę i projekcję wideo 1993, *Catch the Tiger!* na amplifikowany fortepian, taśmę i projekcję wideo 1993, *Japatul* na bęben, taśmę i projekcję wideo 1995, *Mudry*, wideo 1996, *Two Space* na amplifikowany fortepian i taśmę 1999, *3/78* na amplifikowane skrzypce, fortepian i taśmę 1999, *Preludes in Magical Time* na amplifikowane skrzypce i taśmę 1999, *Enso*, koncert na perkusję, komputerową projekcję wizualną i orkiestrę 2003–2005, *Koan* na fortepian i projekcję komputerową 2004. Laureat nagród na Festiwalu Filmów o Sztuce UNESCO w Paryżu 1992, Festiwalu Sztuki Wideo w Locarno 1992 i 1993, Festiwalu Wideo i Sztuki Elektronicznej w Montrealu 1993, International Festival of New Cinema and New Media w Montrealu 2000. Miejsce zamieszkania: USA/Kanada.

KOZIELSKA Joanna, harfistka; ur. w Warszawie. Wykształcenie: Akademia Muzyczna im. Fryderyka Chopina w Warszawie; Conservatoire National Supérieur de Musique de Paris; Conservatoire International de Musique de Paris (dyplom z wyróżnieniem). We Francji od 1977. Koncertuje na całym świecie, jako solistka, kameralistka (z The Chamber Music Group i Nova de Paris Vetera i Arhus Sinfonietta) oraz z orkiestrami (The Warsaw Sinfonietta, Ensemble Orchestral de Haute Normandie, Soliści z Wersalu, Sinfonia Varsovia). Profesor Konserwatorium Muzycznego w Paryżu. Uczestniczka licznych festiwali muzycznych, m.in. w Luksemburgu (Château de Wiltz), Paryżu (Soirées de Saint-Again, Festival de Musique Baroque de Paris), Berlinie (Musikerlebnis Berlin), Warszawie (Światowe Dni Muzyki Współczesnej) oraz w Hiszpanii (Grenollers), Stanach Zjednoczonych i Danii. Nagrała kilka płyt CD oraz dokonała nagrań dla radia francuskiego, duńskiego (Concertino „Król, królowa i Ace” Per Nørgård), szwajcarskiego, oraz Telewizji Polskiej (Mozart Koncert). Uhonorowana, m.in. nagrodą na Forum des Jeunes Interpretes w Paryżu 1985. Miejsce zamieszkania: Francja.

LACHERT DE PESLIN Piotr Maria, kompozytor, pianista, pedagog muzyczny; ur. 5 września 1938 w Warszawie, syn Zygmunta i Hanny z Chrzanowskich. Wykształcenie: Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna w Warszawie (klasa Jana Ekiera) 1956–1961; kursy mistrzowskie u Vlado Perlemutera w Paryżu 1964–1965, Marii Wiłkomirskiej w Łodzi 1966–1967 i u Reimara Dahlgrüna w Hochschule für Musik w Hanowerze 1967–1968; Królewskie Konserwatorium Muzyczne w Brukseli (kameralistyka u Louisa Pouleta i dyrygentura u René Defosseza) 1968–1969. Współpracownik naukowy Instytutu Pedagogiki Muzycznej CEF CAM w Brukseli 1976–1979; dyrektor własnej szkoły (École de piano Piotr Lachert) w Brukseli i Hoeilaart 1969–1971; założyciel i dyrektor Théâtre Européen de Musique Vivante w Brukseli (jeden z pionierów teatru muzycznego) 1971–1991; profesor Królewskiego Konserwatorium Muzycznego w Brukseli 1974–1978. Od 1992 we Włoszech. Profesor wyższego kursu pedagogiki fortepianowej w Akademii Muzycznej w Pescarze 1992–2001. Prowadzi kursy mistrzowskie i metodyczne w Belgii, Niemczech, Polsce i we Włoszech. Wykształcił ponad 1500 pianistów. Współautor i propagator kreatywnej metody nauczania gry na fortepianie (*Méthode créative pour piano*, 8 wydań w wielu krajach). Inicjator, dyrektor artystyczny i wykonawca Ensemble Kamerton Abruzzo 1993–; dyrektor wydawnictwa Chio-la Music Press w Pescarze 1994–; założyciel i prezes stowarzyszenia Porto – Autorita’ Artistica w Pescarze 2005–. Koncertujący pianista, reżyser, aktor (kilkaset recitali, koncertów kameralnych, spektakli i happeningów w Europie, Azji i USA). Wielokrotny juror konkursów międzynarodowych, m.in. w Brukseli, Paryżu, Antwerpii, Padwie, Rimini. Założyciel w 1997 konkursu „Premio Città di Pescara”, który odbywa się co dwa lata. Autor ponad 250 kompozycji: utwory solowe (m.in. 17 sonat fortepianowych), zespołowe (m.in.: 4 opery, koncerty, 3 kwintety), muzykę do sztuk teatralnych, filmu i baletu oraz utwory pedagogiczne. Opublikował ponad 80 kompozycji w dziewięciu wydawnictwach muzycznych. W 1994 prezentował w telewizji włoskiej cykl *Lezioni di pianoforte a casa*. Uprawia publicystykę muzyczną w Belgii, Francji, Niemczech, Włoszech i w Polsce. Członek European Piano Teachers Association 1981–. Laureat, m.in.: III nagrody na Konkursie Pianistycznym im. I. J. Paderewskiego w Bydgoszczy 1961, III nagrody Łódzkiej Wiosny Poetów 1969, Ghironda Award (Włochy) 1995,

I nagrody w konkursie poetyckim „D’Annunzio – Michetti” (Włochy) 2004. Uhonorowany medalem i dyplomem SABAM (Belgickiego Stowarzyszenia Autorów, Kompozytorów i Wydawców) 1998. Wybrany Człowiekiem Roku 1992 przez International Biography Center w Oksfordzie. Miejsce zamieszkania: Włochy.

LACHERT-SEGAL Hanna z domu Lachert, skrzypaczka; ur. 25 listopada 1944 w Podkowie Leśnej pod Warszawą, córka Zygmunta i Hanny z Chrzanowskich. Wykształcenie: Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna w Warszawie 1963–1967; Hochschule für Music w Hanowerze 1967–1968; Królewskie Konserwatorium Muzyczne w Brukseli 1968–1969; University of Connecticut w Storrs (USA) 1969–1971. W USA od 1969. Skrzypaczka w New York Philharmonic 1972–; dyrektor artystyczny Waterville Valley Music Center w Waterville 1996; profesor skrzypiec w Manhattan School of Music w Nowym Jorku 1997. Koncertowała na wszystkich kontynentach (solistka, kameralistka i w orkiestrze). Występy w radiu i w telewizji. Dyskografia [płyty długogrające i CD], m.in. *Slavic Violin Concerti* (Musika 891), *Hanna Lachert plays the music of Karol Szymanowski* (Musika 963). Autorka licznych artykułów opublikowanych w „Ruchu Muzycznym” (Warszawa) i „Nowym Dzienniku” (Nowy Jork). Współzałożycielka i prezes American Society of Polish Music w Nowym Jorku. Odznaczenia: Medal Paderewskiego. Miejsce zamieszkania: USA.

MARCINKOWSKA Barbara Zofia, wiolonczelistka-solistka, pedagog muzyczny; ur. 14 lutego 1947 w Warszawie, córka Kazimierza i Lidii z domu Kulesza. Edukację muzyczną rozpoczęła w wieku 5 lat (fortepian, następnie wiolonczela). Wykształcenie: Akademia Muzyczna im. Fryderyka Chopina w Warszawie (w klasie wiolonczeli prof. A. Rezlera) 1965–1970; indywidualne studia u wiolonczelisty A. Navarry w Paryżu 1977–1985; Wydział Estetyki Sztuk Plastycznych i Muzycznych na Uniwersytecie Paryskim (doktorat) 1979–1986. Była koncertmistrzynią Orkiestry Polskiego Radia i Telewizji w Warszawie 1968–1977; solistka Orkiestry Kameralnej Filharmonii Narodowej w Warszawie 1969–1977; wiolonczelistka w Trio Warszawskim 1972–1981. Profesor zwyczajny Conservatoire National de Région w Wersalu 1990–. Koncertuje jako solistka we wszystkich krajach Europy, Stanach

Zjednoczonych, Ameryce Południowej, Australii i Japonii 1968–. Uczestniczka festiwali muzycznych, nagrań radiowych i płytowych. Od 1983 prowadzi kursy mistrzowskie, m. in.: we Francji, Polsce, Niemczech i na Tajwanie. Do repertuaru, obok wielkich klasyków wiolonczeli, włączyła również utwory kompozytorów współczesnych, którzy chętnie dedykują jej swoje dzieła. Nagrała kilkanaście płyt kompaktowych, m.in.: *J. S. Bach*, sześć suit na wiolonczelę (Paryż 1999). Jako pierwsza w świecie dokonała nagrań (muzyka XX wieku) na wiolonczeli ART 2000, skonstruowanej przez francuskiego lutnika R. Lanne. Autorka publikacji książkowych: *Je commence le violoncelle* (Versailles 1994); *Une rencontre avec André Navarra et sa méthode d'enseignement du violoncelle* (Versailles 1996). Twórca kolekcji „Autour du violoncelle” w wydawnictwie Armiane w Wersalu 1997–. Była prezes Stowarzyszenia Polskich Artystów Muzyków we Francji. Odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Zasługi RP, odznaka „Zasłużony dla kultury polskiej”. Zainteresowania/hobby: malarstwo. Miejsce zamieszkania: Francja.

MILEWSKI Jerzy, skrzypek; ur. 17 września 1946 w Warszawie, syn Wiktora. Wykształcenie: Państwowe Liceum Muzyczne w Warszawie; Akademia Muzyczna w Warszawie (w klasie Ireny Dubiskiej) 1970. Od 1971 w Brazylii. Koncertował w Europie, USA i Ameryce Południowej. Uznany przez krytyków muzycznych („Jornal do Brasil” z Rio de Janeiro) za jednego z najwybitniejszych wirtuozów w Ameryce Południowej. Dokonał licznych nagrań płytowych oraz radiowych i telewizyjnych. Najbardziej znane utwory: *Muzyka polska i brazylijska*, *Sonata a 4*, *Música nova do Brasil*, *Música para dois violinos*, *Prelúdios característicos e cortentantes para violino só-Flausino vale*. Laureat wielu konkursów skrzypcowych. Miejsce zamieszkania: Brazylia.

NIEMIROWICZ Dariusz, solista operowy (bas), pedagog muzyczny; ur. 19 grudnia 1952 w Warszawie, syn Władysława i Haliny z Nowakowskich. Wykształcenie: Państwowa Średnia Szkoła Muzyczna im. Fryderyka Chopina w Warszawie (w klasie Zofii Bregy) 1971–1973; studia wokalne w Akademii Muzycznej w Warszawie (w klasie Aliny Bolechowskiej) 1973–1978. Solista operowy: Warszawskiej Opery Kameralnej w Warszawie 1976–1981; Teatru Wielkiego w Warszawie 1978–1981; niemieckich teatrów muzycznych w Coburgu,

Heidelbergu, Gelsenkirchen 1981–1990; Volksoper i Staatsoper w Wiedniu 1990–1998; teatru muzycznego we Fryburgu (Niemcy) 1997. Solista i konsultant Chóru Duszpasterstwa Polonii „Gaudete” w Wiedniu 1990–1997. Dyskografia: *Eros und Psyche* Ludomir Różycki 1978, *La Boheme* Giacomo Puccini 1981, *Il Signor Bruschino ossia Il figlio per azzardo* Gioacchino Rossini 1985, *Il Barbiere di Siviglia ovvero La precauzione inutile* Giovanni Paisiello 1985, *Der Silbersee* Kurt Weill 1992, *Der Kuhhandel* Kurt Weill 1995, *Requiem pro Dufencis* Domenico Cimarosa 2006. Laureat, m.in. II nagrody na Międzynarodowym Konkursie Muzycznym w Genewie 1977 oraz II nagrody na Międzynarodowym Konkursie Muzycznym ARD w Monachium 1980. Miejsce zamieszkania: Polska.

NIEMOTKO Krystyna, pianistka; ur. 22 maja 1938 w Szczecznym. Wykształcenie: Liceum Muzyczne we Wrocławiu 1955; Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna w Warszawie 1962; studia podyplomowe w Budapeszcie (u Paulo Kadosa), w Wenecji oraz w Manhattan School of Music w Nowym Jorku (u Artura Balsama) i na uniwersytecie w Bostonie (u Leonarda Shura). Stypendystka Fundacji Johnson & Johnson w USA 1974–1975. Od 1982 w Australii. W latach 1983–2005 koncertowała solo i z orkiestrami, m.in. w Opera House, Town Hall czy z Sydney Symphony Orchestra. Współorganizatorka wystawy poświęconej I. J. Paderewskiemu. Założycielka w Sydney prywatnego studia muzycznego, w którym przez kilkanaście lat uczyła gry na fortepianie. Pedagog w zakresie nauczania gry na fortepianie i akompaniowania, na szkolnych festynach muzycznych w renomowanej szkole prywatnej Ravenswood School for Girls w Sydney. Autorka artykułów i recenzji w „Ruchu Muzycznym”. Koncertowała na cele dobroczynne popierając inicjatywy polonijne i australijskie. Sekretarz Australijskiego Instytutu Badań Międzynarodowych w Sydney. Zainteresowania/hobby: podróże, działalność społeczna. Miejsce zamieszkania: Australia.

OSIŃSKA Ewa, pianistka; ur. 22 marca 1941 w Warszawie, córka Janusza i Jadwigi z Rogowskich. Po wybuchu II wojny światowej aresztowana przez NKWD i więziona 5 lat na Syberii. Wykształcenie: Akademia Muzyczna im. Fryderyka Chopina w Warszawie 1962–1967, Konserwatorium Europejskie w Paryżu (pod kierunkiem prof.

Valdo Perlemutera) 1968–1972, Uniwersytet Warszawski (romanistyka) 1962–1964. Solistka, m.in.: orkiestry radia BBC, Filharmonii Narodowej w Warszawie, Filharmonii México City, Radio Leipzig, Capitol de Toulouse, Tokyo Symphony Orchestra. Odbyła tournée artystyczne, m.in.: po Europie, Stanach Zjednoczonych, Meksyku, Japonii, występując w największych salach koncertowych świata, m.in. Queen Elisabeth Hall (Londyn), Wigmore Hall (Londyn), RAI (Turyn), Bunka Kaikan (Tokio), Rachmaninow Hall (Moskwa), Kreml (Moskwa), Teatro San Carlo (Neapol), Gewandhaus (Lipsk), Beijing Concert Hall (Pekin), Bellas Artes (Meksyk), Salle Pleyel (Paryż), Theatre des Champs Elysees (Paryż), Radio France (Paryż), Salle Gaveau (Paryż), Chatelet (Paryż), Dworzak Hall (Praga). Współpracowała z wieloma znanymi i renomowanymi orkiestrami, jak: Filharmonia Narodowa, Filharmonia Krakowska, Filharmonia Gdańska, Filharmonia Poznańska, BBC Orchestra, Suisse Romande, Orchestre Lamoureux, Leipzig Rudfunk, Capitol de Toulouse, Sinfonia Varsovia, Ensemble Orchestral de Paris, Orchestra Nacional de Mexico, Kremlin Chamber Orchestra, Rochester Symfoni Orchestra, Radfunk Gewandhaus. Uczestniczka festiwali muzycznych w: Meksyku 1982, 1989 i 1993, Nohant 1986, 1992, 1999, Echternach 1989, 1992, Dusznikach-Zdroju 1989, 1993, Turynie 1990, Waszyngtonie 1999, Gaming 2000. Prowadziła kursy mistrzowskie w Japonii, Meksyku, Francji i Polsce. Nagrała, m.in. 14 płyt chopinowskich, 4 koncerty Mozarta pod dyrekcją J. Maksymiuka, utwory solistyczne XX wieku, sonaty Szostakowicza, dla wytwórni płytowych: Polskie Nagrania, Nippon Columbia, Casiope, Sony Classical. Jako pianistka daje koncerty na polskie cele dobroczynne. O jej twórczości wyrażali się z uznaniem krytycy muzyczni na łamach, m.in. „Times”, „Daily Telegraph”, „Diapason”, „Harmonie”, „Le Figaro”, „Corriere Della Sera”, „La Stampa”. Prezes Stowarzyszenia Muzyków Polskich we Francji 1995–1998. Członek jury konkursów pianistycznych w Paryżu, Porto, Palma, Brest i Bydgoszczy. Laureatka „Prix d’Excellence” Konserwatorium Europejskiego w Paryżu 1969 oraz pierwszych nagród w międzynarodowych konkursach pianistycznych w Neapolu 1968 i Jean (Hiszpania) 1972. Odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, odznaka „Zasłużony dla kultury polskiej”, Srebrny Medal Miasta Paryża. Właścicielka dwóch listów Fryderyka Chopina nabytych na aukcji w Paryżu. Miejsce zamieszkania: Francja.

PACHOLCZYK Józef, etnomuzykolog, pianista; ur. 11 listopada 1938 w Warszawie. Wykształcenie: studia orientalistyczne na Uniwersytecie Warszawskim 1962; studia w klasie fortepianu u W. Wiłkomirskiej w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Warszawie 1964; doktorat na University of California w Los Angeles 1970. Pracownik naukowy (asystent w klasie fortepianu, a następnie profesor nadzwyczajny oraz wicedyrektor Instytutu) University of California w Los Angeles 1968–1974; profesor nadzwyczajny uniwersytetu w Otawie 1974–1975; pracownik naukowy (profesor zwyczajny 1983, kierownik studium magistersko-doktoranckiego 1985–1998, dyrektor muzycznych studiów doktoranckich 1999–) University of Maryland w Baltimore 1975–. Redaktor serii wydawniczej „Ethnodisc” oraz dyrektor muzyczny wydawnictwa Pachart 1971–1983. Autor wielu prac naukowych z zakresu muzyki. Miejsce zamieszkania: USA.

PAWŁOWSKA-GOPIKIAN Maria z domu Pawłowska, ps. Maryla, aktorka, piosenkarka; ur. 28 sierpnia 1935 w Warszawie, córka Stanisława i Zofii z Dobrowolskich. Wykształcenie: Wydział Aktorski Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Warszawie 1953–1957; kursy w Petit Conservatoire de la Chanson Mme Mireille w Paryżu 1974–1980. Była aktorka Teatru Powszechnego i Teatru Narodowego w Warszawie 1957–1974. Tournée zagraniczne z kabaretami i polskimi music-hallami, m.in.: we Francji z R. Rolską i J. Oficerskim w „Uśmiech za uśmiech” 1967 oraz kilkumiesięczne występy z kwartetem muzyków francuskich w Teheranie i Bejrucie 1973–1974. Zapraszana do kabaretów słowiańskich w Paryżu: Schéhérazade 1969, Tzarévitch 1971, Raspoutine 1971, La Grande Séverine 1974. Piosenkarka Etoile de Moscou w Paryżu 1973–1994. Od 1994 gościnne występy estradowe i klubowe na zaproszenie, m.in. Club-Méditerranée i organizacji polonijnych. Uhonorowana Medalem Polskiej Agencji Artystycznej za popularyzację polskich piosenek i strojów ludowych za granicą 1991. Zainteresowania/hobby: stara porcelana, podróże, malarstwo. Miejsce zamieszkania: Francja.

PECZYNSKI Dominika, szwedzka wokalistka polskiego pochodzenia; ur. 30 września 1970 w Warszawie. Członek szwedzkiej popowej grupy muzycznej Army of Lovers 1992–2009; wokalistka szwedzkiej

grupy Nouveau Riche 2005–2006. Dyskografia: [z Army of Lovers] *The Gods of Earth and Heaven* 1993, *Glory, Glamour and Gold* 1994, *Les Greatest Hits* 1995, *Master Series 88–96* 1997, *Le Grand Docu-Soap* 2001, *14 Klassiker* 2003 [z Nouveau Riche] *Oh, Lord* 2005, *Hard-core Life* 2006. Miejsce zamieszkania: Szwecja.

PODLEŚ Ewa Maria, śpiewaczka (kontralt); ur. 26 kwietnia 1952 w Warszawie. Wykształcenie: Akademia Muzyczna w Warszawie (w klasie śpiewu Aliny Bolechowskiej). W 1984 debiutowała w Metropolitan Opera (w *Rinaldo* Haendla), a w 1993 w mediolańskiej La Scali (w *Tankredzie* Rossiniego). Występowała, m.in. Seattle Opera, San Diego Opera, San Francisco Opera, Houston Grand Opera, Dallas Opera, Milwaukee's Florentine Opera, Michigan Opera Theatre, Minnesota Opera, Atlanta Opera, Vancouver Opera, Canadian Opera Company, Deutsche Staatsoper Berlin, Deutsche Oper Berlin, Alte Oper we Frankfurcie nad Menem, Gran Teatre del Liceu, Teatro Bellini, La Fenice, Teatro San Carlo, Théâtre du Châtelet i Opéra Bastille w Paryżu, Teatro Real w Madrycie oraz w warszawskim Teatrze Wielkim. Wybrany repertuar, m.in. [opery:] *Tankred* rola tytułowa, *Kopciuszek* rola tytułowa, *Cyrulik sewilski* (Rozyna), *Juliusz Cezar* rola tytułowa, także partia Kornelii, *Orfeusz i Eurydyka* (Orfeusz), *Carmen* (rola tytułowa), *Norma* (Adagia), *Semiramida* (Arssach), *Bal maskowy* (Ulryka), *Don Carlos* (Eboli), *Trubadur* (Azucena), *Falstaff* (Pani Quickly), *Elektra* (Klitajmestra), [muzyka symfoniczna i oratoryjna:] *Requiem* Giuseppe Verdiego, *II i III Symfonia* Gustava Mahlera, *Te Deum* Krzysztofa Pendereckiego. Liczne nagrania płytowe (dla wytwórni fonograficznych: Decca, DG, EMI, Erato, Forlane, Naxos, Delos, DUX), m.in. *Airs Célèbres* (Grand Prix du Disque „Orphée d'Or”), *Mélodies Russes* (Grand Prix de l'Académie Français du Disque), *Tancredi* G. Rossiniego (nagroda „The Best Buy 1995” magazynu „CD Classic's London” i nominacja do The Grammy Award 1996), *II Symfonia* G. Mahlera (nagroda „Palmarés Nouvelle Académie du Disque”). Laureatka, m.in.: I nagrody na IX Międzynarodowym Konkursie Śpiewaczym w Rio de Janeiro 1979, III nagrody na Międzynarodowym Konkursie Wokalnym w Tuluzie 1979, II miejsca oraz nagrody specjalnej im. Giuletty Simionato dla najlepszego głosu mezzosopranowego na Międzynarodowym

Konkursie Wokalnym w Barcelonie 1981, „Złotego Orfeusza”(nagroda Francuskiej Akademii Płytywowej za recital arii operowych wydanych przez wytwórnię „Forlane”) 1991, Grand Prix Tchaikovsky (nagroda przyznawana przez Academie du Disque Francais) 1993, Nagrody im. Andrzeja Hiolskiego (za tytułową rolę w *Tankredzie* Gioacchino Rossiniego w Teatrze Wielkim w Warszawie), The Performance Today Awards (nagroda amerykańskich krytyków muzycznych) 1997, „Złote Berło” (nagroda Fundacji Kultury Polskiej za całokształt działalności artystycznej) 2003. Odznaczenia: Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Medal Zasłużony Kulturze – Gloria Artis, Medal Fundacji Kościuszkowskiej, rosyjski Medal Zasług (za krzewienie kultury rosyjskiej przyznany przez prezydenta Władimira Putina). Grupa prestiżowych międzynarodowych krytyków muzycznych „Classic FM Magazine” zaliczyła ją do 10 najlepszych głosów mezzosopranowych pierwszej dekady XXI wieku. Międzynarodowe Stowarzyszenie Hodowców Irysów z siedzibą w Nowym Jorku nadało w roku 2002 nazwę „Ewa Podles” specjalnie na jej cześć wyhodowanej odmianie. Miejsce zamieszkania: Polska/USA.

PRUCNAL Anna, piosenkarka, aktorka; ur. 1 stycznia 1940 w Warszawie. Wykształcenie: Akademia Muzyczna w Warszawie; Komische Oper w Berlinie (u Waltera Felsensteina). W latach 1960–1970, m.in. solistka Teatru Wielkiego w Warszawie oraz kabaretów STS, Pod Egidą i Dudek. We Francji od 1970. Koncertowała m.in. w paryskiej Olympii 1981 i Théâtre de la Ville w Paryżu 1979, a także w Belgii, Kanadzie i Japonii. Wielokrotna uczestniczka festiwalu w Awinionie. Grała w spektaklach operowych (dzieła Weilla, Poulenca, Claude’a Prey). Śpiewa piosenki w języku francuskim, niemieckim, polskim, rosyjskim i włoskim. W 1989 towarzyszyła prezydentowi Francji François Mitterrandowi w jego oficjalnej wizycie państwowej w Polsce. Wystąpiła w 39 filmach, m.in. w roli Elen w *Miasto kobiet* (*La Città delle donne*) reż. Federico Felliniego 1980. Liczne role teatralne we Francji. Dyskografia: *Letkiss-Boy* 1967, *Träume sind so wunderschön* 1967, *Félicité* 1979, *L’Été* 1979, *Théâtre de la ville* 1980, *Avec Amour* 1981, *Loin de Pologne* 1982, *L’âge de cœur* 1984, *Rêve d’ouest, rêve d’est* 1987, *Ivre vive – Luna moon* 1987, *Concert 88* 1988, *Monsieur Brecht* 1993, *C’était à Babelsberg* 1993, *Dédicaces* 1995,

L'intégrale 1995, *Rêve d'Ouest – Rêve d'Est* 1996, *Anna Prucnal chante Vertynski* 1998, *Les années fatales* 1999, *Le Cirque de Giuseppe* 2001, *Je vous aime* 2002, *Monsieur Brecht* 2006, *Rêve d'ouest – Rêve d'est* 2006. Autorka książki wspomnieniowej *Moi qui suis née à Varsovie*, Paris 2002 (*Ja, urodzona w Warszawie*, Warszawa 2005). Miejsce zamieszkania: Francja.

PTASZYŃSKA Marta, kompozytorka, perkusistka, pedagog muzyczny; ur. 29 lipca 1943 w Warszawie, córka Juliusza i Romany z Sołygów. Wykształcenie: Akademia Muzyczna w Warszawie (kompozycja i teoria muzyki) 1962–1968, Akademia Muzyczna w Poznaniu (perkusja); kompozytorskie studia podyplomowe u Nadii Boulanger w Paryżu oraz studia w zakresie muzyki elektronicznej w Office de Radio-Télévision Française w Paryżu (jako stypendystka rządu francuskiego) 1969–1970; The Cleveland Institute of Music w Cleveland (perkusja i kompozycja – zakończone doktoratem) 1972–1974. Wykładowca teorii muzyki i perkusji w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Warszawie 1970–1972; wykładowca kompozycji i perkusji: Bennington College w Bennington (USA) 1974–1977, Uniwersytet Kalifornijski w Berkeley 1979–1981; profesor kompozycji: Northwestern University w Evanston 1991–1997, Indiana University w Bloomington 1997–1998, uniwersytet w Chicago 1998–. Jej kompozycje wykonywane były na prestiżowych festiwalach muzycznych, m.in.: Festiwalu w Aspen (USA), Festiwalu Nowej Muzyki Fundacji Gulbenkiana w Portugalii, Warszawskiej Jesieni, Forum Perkusyjnym w Centrum Pompidou w Paryżu, Międzynarodowym Forum Nowej Muzyki w Meksyku, Międzynarodowych Zjazdach Towarzystwa Sztuk Perkusyjnych w USA oraz podczas Dni Muzyki Światowej organizowanych przez Międzynarodowe Towarzystwo Współczesnej Muzyki. Solistka perkusistka na festiwalach i estradach Europy oraz USA. Twórczość, m.in.: *Mobile* na perkusję 1975, *Krajobrazy snu, przestrzeni magicznych* na skrzypce i zespół perkusyjny 1979, *Sonety do Orfeusza* na mezzosopran i orkiestrę kameralną 1982, *Opowieść zimowa* na orkiestrę smyczkową 1984, *Koncert* na marimbę i orkiestrę 1985, *Kwiaty Księżycy* na wiolonczelę i fortepian 1986, *Grafitto* na marimbę solo 1988, *Oskar z Alvy* opera telewizyjna 1988, *Pieśni rozpacz i samotności* na mezzosopran i fortepian 1989, *Impresje*

poetyckie na fortepian i kwintet dęty 1991, *Holocaust Memorial Cantata* na 13 solistów, chór i orkiestrę symfoniczną 1992, *Pan Marimba* opera dziecięca 1998, *Primary Colors* na kwartet perkusyjny 1999, *Fanfare in memoriam Frederic Chopin* na orkiestrę 1999, *Inverted Mountain* na orkiestrę 2000, *The Last Waltz in Vienna* na trio akordeonowe 2001, *Sen Eurydyki* na dwie harfy 2001, *Mozaiki* na kwartet smyczkowy 2002, *Elegia in Memoriam John Paul II* na altówkę solo 2005, *Magiczny Doremik*, opera dla dzieci w 2 aktach 2006–2007, *Lumen* na orkiestrę 2007, *Street Music* na wielką orkiestrę perkusyjną 2008, *Hymn of the Universe* na chór mieszany i organy 2008, *Trois visions de l'arc-en-ciel* na zespół kameralny 2008. W ramach prowadzonej akcji promocji muzyki polskiej w Stanach Zjednoczonych inicjatorka zorganizowania festiwalu muzyki polskiej w Public Library for the Performing Arts w nowojorskim Lincoln Center 1994 i 1996. Prezes Związku Kompozytorek Amerykańskich w Chicago 1998–, wiceprezes American Society for Polish Music 1991–1996. Członek: Związku Kompozytorów Polskich w Warszawie 1966–, Stowarzyszenia Autorów „Zaiks” 1972–, American Society of Composers, Authors and Publishers 1972–. Laureatka: nagród amerykańskiego Towarzystwa Sztuk Perkusyjnych (za *Siderals* 1974, za *Classical Variations* 1976 oraz za *Concerto for Marimba and Orchestra* 1987), nagrody Polskiego Radia i TV (za napisaną do poematu G. Bayrona operę telewizyjną *Oscar z Alvy*) 1986, II nagrody na International Rostrum of Composers przy UNESCO w Paryżu (za utwór na orkiestrę smyczkową *Opowieść zimowa*) 1986, nagrody im. Alfreda Jurzykowskiego (Nowy Jork) 1997 oraz nagród American Society of Composers, Authors and Publishers w Nowym Jorku. Odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Zasługi RP, Medal Związku Kompozytorów Polskich. Zainteresowania/hobby: teatr, malarstwo, sztuka i filozofia. Miejsce zamieszkania: USA.

RABIŃSKI Jacek, kompozytor, gitarzysta, pianista, pedagog muzyczny; ur. 15 grudnia 1956 w Warszawie. Wykształcenie: Szkoła Rzemiosł Artystycznych w Warszawie 1971–1974; Państwowa Szkoła Muzyczna II stopnia im. Fryderyka Chopina w Warszawie 1971–1974; Akademia Muzyczna w Warszawie (klasa gitary Marcina Zalewskiego) 1979–1983; Hochschule der Künste w Berlinie

Zachodnim 1985–1989. Od 1985 w Niemczech. Korepetytor w szkołach baletowych w Berlinie 1985–1993; właściciel wydawnictwa muzycznego HZ-Edition Musikverlag Helen Zweig w Berlinie 1993–; prowadzący klasę fortepianu, kompozycji i teorii muzyki w Szkole Muzycznej im. Dmitrija Szostakowicza w Berlinie 1995–2002; kontrabasista w Orkiestrze Abonentów przy Deutsches Symphonie Orchester w Berlinie 2008–. Od 2003 koncertował jako gitarzysta (recitale solowe i z zespołami kameralnymi oraz orkiestrami) w krajach Europy Zachodniej. Jego kompozycje wykonywane były w Polsce, Niemczech, Austrii, Francji, Włoszech, Danii, Finlandii, Holandii, Bułgarii, Czechach, Rosji, Korei Południowej i Kanadzie. Ważniejsze kompozycje, m.in.: *Fiocchi di neve* na gitarę solo 1975, *Un pensiero* na gitarę solo 1976, *Valse pathétique* na gitarę 1977, *Dance exotique* na gitarę 1980, *Azzurino* na cztery gitary 1983, *Balocco* na trzy gitary 1984, *Violesplosivo* na skrzypce solo 1985, *Sollevamento* na gitarę solo 1987, *Briciola* na wiolonczelę i gitarę 1987, *Sinfonietta* na orkiestrę 1990–1991, *Meditation* na gitarę 1992, *Trio* na skrzypce, wiolonczelę i kontrabas 1997, *Psalm 145* na altówkę i gitarę 2000, *Three Arabic Dances* na fortepian 2007. Jego utwory są regularnie wykonywane na festiwalu „Jugend Musiziert”, który co roku odbywa się w Niemczech. Członek: Towarzystwa Aparatów Elektroakustycznych i Mechanicznych w Berlinie, Stowarzyszenia Kompozytorów Niemieckich. Miejsce zamieszkania: Niemcy.

RADZYŃSKI Jan, kompozytor; ur. 1950 w Warszawie. Wykształcenie: studia kompozytorskie w Akademii Muzycznej przy uniwersytecie w Tel Awiwie (u Leona Schidlowsky’ego) oraz na Uniwersytecie Yale (USA). W Izraelu od 1969. Profesor kompozycji na Uniwersytecie Yale. Jego utwory prezentowane były w Izraelu, USA i w Polsce. Ważniejsze kompozycje: *Kaddish – to the Victims of the Holocaust* na orkiestrę 1978, *Canto* na fortepian 1981, *Improvisation* na wiolonczelę solo 1982, *Mizmorim* na skrzypce solo i 8 wiolonczel 1983, *Three Hebrew Songs* na kwintet fortepianowy 1984, *Take Five* na kwintet blaszany 1984, „*David*” *A Symphony in One Movement* na orkiestrę 1987, *Mazurek* na fortepian 1988, *Encounters* na orkiestrę kameralną 1988. Miejsce zamieszkania: USA/Izrael.

SKWERES Tomasz, kompozytor; ur. 3 kwietnia 1984 w Warszawie. Wykształcenie: Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I st. im. Emila Młynarskiego; Konserwatorium Muzyczne w Wiedniu; Uniwersytet Muzyczny w Wiedniu (studiował kompozycję u prof. Chayi Czernowin i prof. Detleva Müller-Siemensa oraz wiolonczelę u prof. Valentina Erbeny). Stypendysta: austriackiej fundacji Czibulka 2008, szwajcarskiej fundacji Thyll-Dürr 2009, austriackiego ministerstwa kultury 2010 i 2014. Jego utwory zostały nagrane dla firm fonograficznych, m.in. Genuin Classics i Orlando Records, a od 2009 są wydawane przez austriackie wydawnictwo Doblinger Musikverlag oraz były transmitowane przez rozgłośnie radiowe: Bayerischer Rundfunk (Niemcy), ABC Classic FM (Australia), Radio Stephansdom (Austria), Frequencia Universitaria (Meksyk), jak również wykonywane, m.in. w: Wiener Musikverein, Lwowskiej Filharmonii, Teatru Manoel w Valetcie (Malta), pałacu Catacuzino w Bukareszcie, Teatro Universitario de la BUAP w Puebla (Meksyk), Teatro da Reitoria w Kurytybie (Brazylia). Laureat licznych nagród, m.in. I nagrody na Międzynarodowym Konkursie Muzyki Kameralnej im. Józefa Haydna w Wiedniu 2006 i 2009, II nagrody w konkursie Internationaler Franz Josef Reindl Kompositionswettbewerb 2008, nagrody Teodora Körnera w dziedzinie kompozycji 2009, II nagrody w konkursie Internationaler Kompositionswettbewerb der Deutschen Hochdruckliga 2009, I nagrody na międzynarodowym konkursie Ernst Krenek Kompositionswettbewerb 2013. Wybrane kompozycje: *Suita* na dwie wiolonczele 2003, *Rondo* na kwartet smyczkowy 2003, *Preludium i fuga* na skrzypce i wiolonczelę 2004, *Modlitwa* na sopran i wiolonczelę 2005, *Helium* na flet prosty, gitarę i klawesyn 2006, *Psalm 13* na tenor, flet i wiolonczelę 2006, *Direkt* na sopran, flet i wiolonczelę 2007, *Perspektywy* na klarnet smyczkowy 2008, *Ars Antiqua* na skrzypce i wiolonczelę 2008, *Labirynt* na wiolonczelę solo 2008, *Wersy* na wiolonczelę solo 2009, *Halucynacje* na fortepian solo 2009, *Asteria-Ortygia-Delos* na kwartet smyczkowy 2009, *Księżyc* na dwa soprany i orkiestrę symfoniczną 2009, *Besessenheit* na 15 instrumentów 2009, *Hypertonia* na flet prosty, gitarę, skrzypce i wiolonczelę 2009, *Dies Irae* na chór mieszany 2009, *Autyzm* na flet i klawesyn 2010, *Elementy* na gitarę i fortepian 2010, *Axon* na flet i klarnet 2010, *Kryształ* na fortepian solo 2010, *Transformations* na wiolonczelę solo 2011, *Hesitation* na wiolonczelę

i fortepian 2011, *Requiem* na cztery wiolonczele 2011, *Fadesonnen* na sopran i fortepian 2011, *Double-headed* na waltornię solo 2012, *Deuterium* na skrzypce solo 2012, *Short Story* na gitarę solo 2013, *Reminiscencja* na skrzypce solo 2013, *Critical Mass* na orkiestrę symfoniczną 2013, *5 Miniatur* na saksofon, klarnet, akordeon i kontrabas 2013, *Elusive Thoughts* na skrzypce, altówkę i wiolonczelę 2014, *Memory Ilusions* na skrzypce i harfę 2014. Miejsce zamieszkania: Austria.

STANO Nina właśc. Janina Głodzińska, śpiewaczka operowa; ur. 26 lipca 1929 w Warszawie. Studia wokalistyki w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Warszawie. Debiut w Operze Krakowskiej 1954 oraz Volksoper w Wiedniu 1960. Występowała na wielu estradach operowych Europy. Uczestniczka Międzynarodowego Konkursu Śpiewaków Operowych w Wiedniu (II nagroda jury i I nagroda publiczności) 1961 oraz VII Mozart-Woche w Interlaken 1967. Dyrektor Studia Operowego w Deutsche Oper am Rhein w Düsseldorfie 1978–1987. Miejsce zamieszkania: Niemcy.

SZALWIŃSKA Beata, pianistka; ur. 9 lutego 1966 w Warszawie. Wykształcenie: Akademia Muzyczna im. Fryderyka Chopina w Warszawie; École Normale de Musique Alfred Cortot w Paryżu. Mieszka w Luksemburgu, gdzie koncertuje jako solistka i kameralistka. Profesor fortepianu w Konserwatorium Muzycznym w Luksemburgu. Pianistka kwintetu Aconcagua Quintet, który działa przy Filharmonii Luksemburskiej. Miejsce zamieszkania: Luksemburg.

URBANIAK Michał, saksofonista, skrzypek jazzowy, kompozytor, producent płytowy; ur. 22 stycznia 1943 w Warszawie. Wykształcenie: Liceum Muzyczne w Łodzi. W latach 1965–1968 w Skandynawii, gdzie nagrywał jako muzyk towarzyszący miejscowym zespołom jazzowym. W 1973 wspólnie z żoną Urszulą Dudziak wyjechał do USA. Kierownik grupy The Michał Urbaniak Fusion, z którą koncertował w znanych nowojorskich klubach jazzowych Village Vanguard i Village Gate oraz występował w Carnegie Hall i na festiwalach w Nowym Jorku, Newport i Waszyngtonie 1975–1989. Współpracował z takimi jazzmanami jak: Miles Davis, Wayne Shorter, Lenny White, Marcus Miller czy George Benson. Autor muzyki do spektakli teatralnych,

filmów i programów telewizyjnych w kraju i za granicą. Wielokrotnie zwyciężał w plebiscytach polskich i zagranicznych pism muzycznych – w latach 1962–1963 zajął II miejsce w ankiecie czytelników pisma „Jazz” w kategorii saksofon tenorowy, w ankiecie pisma „Down Beat” w 1975 został zwycięzcą w wyborze krytyków w kategorii talent zasługujący na szersze uznanie, w 1976 zajął II miejsce jako skrzypek jazzowy, w 1992 jego nazwisko znalazło się wśród największych sław jazzu w pięciu kategoriach: album roku (II miejsce), muzyk roku (V miejsce), jazz electronic combo (V miejsce), kompozytor (IX miejsce) i skrzypek (IV miejsce). Wielokrotnie wybierany skrzypkiem roku w ankiecie Jazz Top magazynu „Jazz Forum”. Nagrywał, m. in. w takich firmach fonograficznych jak: Columbia, Atlantic, Inter City, UBX, Sonet, Warner Bros. Jego płyty ukazały się w kraju i za granicą w nakładzie ponad półtora miliona egzemplarzy. Wybrana dyskografia: *Paratyphus B* 1970, *Michał Urbaniak Group*, 1971, *Super Constellation* 1973, *Michał Urbaniak – Polish Jazz* 1973, *Constellation In Concert* 1973, *Fusion* 1974, *Atma* 1974, *Funk Factory* 1975, *Urbaniak* 1977, *Inactin* 198, *Body English* 1981, *Songs For Poland* 1989, *New York Five at the Village Vanguard* 1989, *Michał Urbaniak & Larry Coryell: A Quiet Day in Spring*, *Space Lady* 1990, *Ecstasy*, *Daybreak* 1990, *My One And Only Love* 1990, *Serenade for The City*, *Milky Way*, *Some Other Blues*, *Mardin* 1990, *Live in New York* 1991, *Burning Circuits*, *Urban Express*, *Manhattan Man* 1992, *Michał Urbaniak & Billy Cobham: Live in London*, *Facts of Life* 1992, *Code Blue* 1996, *Urbanax* 1998, *Fusion* 1999, *Sax, Love & Cinema* 2001, *Live at the Village Vanguard* 2003, *Decadence* 2003, *I Jazz Love You* 2004, *Sax Love* 2005, *Urbanator III* 2005, *Jazz Legends #1* 2007, *Miles of Blue* 2009, *Body English* 2009. Muzyka do filmów, m.in.: *Schody* w reż. Zbigniewa Rybczyńskiego 1987, *Niewłaściwe miejsce* w reż. Louisa Yansena 1989, *Dług* w reż. Krzysztofa Krauzego 1999, *Eden* w reż. Andrzeja Czeczota (2002), *Sufferrosa* w reż. Dawida Marcinkowskiego 2007. Miejsce zamieszkania: USA.

WALIGÓRSKA-SIRÉN Agnieszka Ewa z domu Jabłońska, artysta multimedialny, kompozytorka, grafik, aktorka; ur. 19 września 1942 w Warszawie, córka Adama i Honoraty z domu Staszkiwicz. Wykształcenie: Uniwersytet Warszawski (historia sztuki) 1966–1971,

Uniwersytet Paryski (kurs cywilizacji francuskiej dla cudzoziemców) 1964–1966. Asystentka na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej 1971–1973; pracownik naukowy Instytutu Historii Sztuki PAN w Warszawie 1973–1979; pracownik (inventaryzacja zbiorów) Muzeum Sztuki Współczesnej w Lincoln (USA) 1979–1980; dyrektor Stowarzyszenia Muzyków w Krakowie 1981–1983; artysta multimedialny radia i telewizji fińskiej 1985–, wykładowca historii sztuki dźwiękowej i radiowej na wyższych uczelniach w Helsinkach, Tampere, Turku i Rovaniemi 1993–. Współzałożycielka twórczej grupy radiowej ProTon w Helsinkach 1987. Kurator festiwalu sztuki radiowej: Helsinki 1993, 1999; Torshavn 1995; Oulu 1999. Koncerty podczas międzynarodowych festiwalu muzyki współczesnej, m.in. w Polsce, Finlandii, Hiszpanii i we Włoszech. Jako artysta grafik prezentowała swoje prace na wystawach zbiorowych w Austrii, Finlandii, Hiszpanii, Holandii, Irlandii i Stanach Zjednoczonych. Wystawy indywidualne: Centrum Kultury (Oulu) 1993, Galeria Radiowa (Helsinki) 1993, Galeria Radiowa (Budapeszt) 1995, Centrum Kultury (Torshavn, Wyspy Owce) 1995, Galeria Novo (Helsinki) 1996–1998, Galeria Kanoniczna 1 (Kraków) 1998. Uczestniczka festiwalu radiowych: Audiobox w Matera (Włochy) 1986, 1988, 1990; Kunstradio w Wiedniu 1991; BBC Ars Acustica w Londynie 1992; Ars Somora w Madrycie 1992; Wings of Sound w Helsinkach 1993; Prix Europa w Berlinie 1997. Współautorka scenariusza i muzyki do filmu telewizyjnego *Zaczarowany świat dźwięków* I. Lawenstama 1992. Użyła stypendia artystyczne: od fińskiego Ministerstwa Kultury 1995, od wydziału kultury miasta Kerava 1998 oraz od Stowarzyszenia Kultury Fińsko-Szwedzkiej 1998. Członek: Stowarzyszenia Dziennikarzy Radia i TV w Helsinkach 1992–, Fińskiego Związku Autorów i Kompozytorów 1993–, Grupy Kompozytorów Äänen Lumo w Helsinkach 1997–, Polskiego Towarzystwa Oświatowo-Kulturalnego w Helsinkach 1997–. Uhonorowana nagrodą za najlepszy program kulturalny fińskiego radia *Listy z wojny* (program grupy ProTon) 1993, wyróżnieniami w konkursach na festiwalach w Szczecinie 1988 i Nowym Jorku 1992 oraz II nagrodą na festiwalu Macrophon we Wrocławiu 1991. W 1995 wybrana w Finlandii artystką roku przez Artport. Zainteresowania/hobby: podróże, taniec, przyroda. Miejsce zamieszkania: Finlandia.

WILKOMIRSKA Wanda, skrzypaczka, pedagog muzyczny; ur. 11 lutego 1929 w Warszawie. Wykształcenie: grę na skrzypcach studiowała u Ireny Dubiskiej, Ede Zathureczky'ego, Eugeni Umińskiej, Tadeusza Wrońskiego i Henryka Szerynga. Koncertuje na całym świecie. W Niemczech od początku lat osiemdziesiątych XX wieku, m.in. od 1983 profesor Hochschule für Musik w Heidelberg-Mannheim. Laureatka międzynarodowych konkursów skrzypcowych w: Genewie (II nagroda) 1946, Budapeszcie (II nagroda) 1948, Lipsku (nagroda Radia NRD) 1950 i Poznaniu (II nagroda) 1952. Doktor *honoris causa* Akademii Muzycznej w Łodzi 2006. Honorowa obywatelka Kalisza. Odznaczenia, m.in.: Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Miejsce zamieszkania: Niemcy

WINSKA Aga właśc. Wiśniewska Agata Jolanta, śpiewaczka (sopran); ur. 13 marca 1964 w Warszawie. Wykształcenie: Wydział Wokalno-Aktorski Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie (klasa śpiewu Urszuli Trawińskiej-Moroz) 1989. Kursy mistrzowskie u: I. Archipowa, E. Ameling, E. Battaglia, N. Barker, M. Malas, J. Sutherland, S. del Grande. Śpiewaczka: Warszawskiej Opery Kameralnej 1987–1988; Opery i Operetki Szczecińskiej 1987; Opery i Operetki Krakowskiej; teatrów operowych, m.in. w Brukseli, Paryżu, Sztokholmie, Wiedniu 1997–1998; Teatru Wielkiego w Warszawie 1997–1998; Polskiego Teatru Muzycznego w Warszawie 1997–1998. Liczne role operowe, operetkowe, sopranowe w oratoriach oraz ponad 200 pieśni. Recitale i koncerty, m.in. w Europie, Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Wyspach Kanaryjskich, Japonii, Chinach. Współpraca z wybitnymi dyrygentami, m.in.: N. Harnoncourt, S. Camberling, E. Tchakaroff, A. Östman, P. Bartholomée, G. Rumstadt, H. Williams, A. Pappano. Płyty solowe CD: arie koloraturowe W. A. Mozarta 1990, wokalne transkrypcje utworów F. Chopina 1995. Udział w nagraniu płytowym opery *Aquarius* K. Goeyvaerts 1999. Laureatka: Grand Prix za najlepsze wykonanie utworów oratoryjnych, nagroda specjalna Alex de Uries na Międzynarodowym Konkursie Muzycznym im. Królowej Elżbiety w Brukseli 1988; nagroda Fundacji Tolkovski dla wybitnych talentów muzycznych; I nagroda w kategorii operetki na Międzynarodowym Konkursie Wokalnym w Rieumes (Francja) 1999. Miejsce zamieszkania: Belgia.

ZAJĄC Kazimierz Bronisław ps. Zan, śpiewak operowy; ur. 1 stycznia 1919 w Warszawie, syn Bronisława i Marii z Kuklewiczów. W czasie II wojny światowej porucznik w 5. Kresowej Dywizji Piechoty II Korpusu Polskiego (uczestnik bitwy pod Monte Cassino). Wykształcenie: London College of Music oraz prywatne lekcje śpiewu u J. Hisłopa w Londynie 1950–1953 i R. Stracciariego we Włoszech 1954. Solista (przez rok prezes) Chóru Wojska Polskiego im. Fryderyka Chopina w Londynie 1949–1954. W 1952 występował w partii Janosa w operetce F. Lehara *Skowronek* w Londynie (25 przedstawień). Solista angielskiego towarzystwa operowego The Walbrook Grand Opera Society w Londynie 1954. Od 1954 w USA, gdzie początkowo pracował, m.in. jako menedżer i redaktor tygodnika „Czas” w Nowym Jorku. Jako solista operowy (związany z Polonia Opera Co.) występował, m.in. w roli Stanisława w operze S. Moniuszki *Verbum Nobile* oraz w roli Dziemby w *Halce* (tourné po USA i Kanadzie). Śpiewał w operze komicznej L. Dmuszewskiego *Szkoda wąsów* w Nowym Jorku. Uczestnik polonijnych koncertów okolicznościowych organizowanych z okazji świąt i rocznic narodowych. Dyrektor Zjednoczenia Polsko-Narodowego w Brooklinie 1982–1994. Członek Związku Artystów Scen Polskich za Granicą w Londynie 1953–1961. Odznaczenia: Krzyż Walecznych, Srebrny Krzyż Zasługi z Mieczami, Krzyż Monte Cassino, Medal Wojska (2x), Defense Medal, War Medal, Italia Star, odznaka „Zasłużony dla kultury polskiej”. Miejsce zamieszkania: USA.

ZAJĄC Zbigniew, fagocista, dyrygent, pedagog muzyczny; ur. 7 maja 1951 w Warszawie, syn Konstantego i Marianny z domu Seliga. Wykształcenie: Państwowa Średnia Szkoła Muzyczna im. J. Elsnera w Warszawie 1972; Wydział Instrumentalny (fagot) Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej w Warszawie (mgr sztuki) 1972–1976; prywatne studia dyrygentury u prof. Jana Hawla 1986–1992. Dyrektor artystyczny Zespołu Wokalno-Instrumentalnego Polskich Zakładów Optycznych w Warszawie 1972–1976; nauczyciel fagotu w Liceum Muzycznym w Warszawie 1977–1978; fagocista-solista w Orkiestrze Symfonicznej Polskiego Radia w Warszawie 1974–1978; pierwszy fagocista Orkiestry Filharmonii Miasta Meksyk (Meksyk) 1978–1980; pierwszy fagocista Orkiestry Symfonicznej w Guadalajara (Meksyk) 1980–1983; dyrektor Instytutu Musical Lemus w Guadalajara (Meksyk) 1981–1983;

pierwszy fagocista Orkiestry Filharmonii (członek Rady Artystycznej 2001–2011) w Bogocie (Kolumbia) 1984–2011; profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Narodowego Kolumbii (funkcje: dyrygent i założyciel Orkiestry Młodzieżowej Konserwatorium Muzycznego „Collegium Musicum”; dyrygent tytularny Orkiestry Symfonicznej Uniwersytetu Narodowego Kolumbii) w Bogocie 1986–2011; dyrygent tytularny Orkiestry Symfonicznej Teatro de Bellas Artes Cafam w Bogocie (Kolumbia) 2008–; dyrektor artystyczny Fundacji Orkiestra Symfoniczna Bogoty FOSBO 2008–. Autor artykułów w „Ruchu Muzycznym” oraz aneksu do publikacji książkowej *Kolumbia: Historia i współczesność* (Warszawa 2006). Nagrania archiwalne dla Polskiego Radia i Telewizji z kwintetem dętym „Da Camera” 1974–1978; nagrania archiwalne dla programu „Musica para todos” Filharmonii w Bogocie. Dyrygent, m.in.: oratorium *Stworzenie świata* J. Haydna, Bogota 2009; balet *Dziadek do orzechów* P. Czajkowskiego, Bogota 2008 i 2009; Sezon Zarzuela w Teatrze Bellas Artes w Bogocie 2010–2014. Fagocista: solista z Orkiestrą Symfoniczną Guadalajary, Teatr Degollado, Meksyk 1981; solista w zespole „Fagot y cuerdas” 1986–1991; solista z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Kolumbii 1991–; prawykonanie *Muzyki elegijnej* na fagot i orkiestrę smyczkową P. Mossa dla Telewizji Canal Capital 2007; prawykonanie *Koncertu na fagot* G. Borda dla Telewizji Canal Capital 2009. Prezes Fundacji Fasbo para las Artes Sinfónicas 2008–; doradca Instituto Federico Chopin w Bogocie 2010–. Członek Akademii Kolumbijskiej Muzyki 2014–. Stypendysta Ministerstwa Kultury Kolumbii. Nagrody: I nagroda na Konkursie Fagocistów we Włoszkowie 1974; IV nagroda na Międzynarodowym Konkursie Kwintetów Dętych w Monachium 1976. Honorowy obywatel Kolumbii 2010. Odznaczenia: Krzyż Oficerski Orderu Zasługi RP, odznaka „Zasłużony dla kultury polskiej”. Zainteresowania/hobby: Pismo Święte, literatura, fotografia, windsurfing, projekty graficzne, ekologia, ogrodowa hodowla orchidei. Miejsce zamieszkania: Kolumbia.

ZAJĄCZKOWSKA Alicja, harfistka; ur. 28 kwietnia 1956 w Warszawie, córka Jana i Marianny z domu Kwapisz. Wykształcenie: Liceum im. Mikołaja Kopernika w Warszawie; Konserwatorium Muzyczne w Warszawie (mgr sztuki) 1975–1979; Konserwatorium Muzyczne w Brukseli (pod kierunkiem Susanny Mildonian) 1982–1990.

Harfistka Orkiestry Filharmonii Narodowej w Warszawie 1979–1983; harfistka w: Orchestre National de Belgique, Orchestre Philharmonique de Liège, Orchestre de Théâtre de la Monnaie w Brukseli 1988–1992; harfistka w Orkiestrze André Rieu w Maastricht (który specjalnie kupił dla niej złotą harfę) 2005–2010. Koncertowała w Europie, USA, Kanadzie, Japonii, Australii. Nagrała kilkanaście płyt, m.in. 15 płyt z orkiestrą André Rieu. O jej koncertach pisano m.in. na łamach „Sukcesu”, „Sceny Polskiej”, „Le Mond”, „Le Soir”, „Frankfurter Allgemeine Zeitung”. Koncertuje również charytatywnie, m.in. w hospicjach. Zainteresowania/hobby: ogrodnictwo, reiki, degustacja szampanów. Miejsce zamieszkania: Belgia.

ZAPIÓR-LUSAWA Sabina z domu Zapiór, śpiewaczka operowa; ur. 7 stycznia 1983 w Warszawie, córka Mieczysława i Aliny z domu Krześniak. Wykształcenie: Społeczne Liceum Ogólnokształcące w Warszawie; Państwowa Szkoła Muzyczna II stopnia im. J. Elsnera w Warszawie 2000; studia w zakresie wokalistyki na Uniwersytecie Muzycznym w Warszawie 2002–2007 i na Universität für Musik und darstellende Kunst w Wiedniu 2004–2008. Stypendystka: Fundacji im. J. Elsnera 2000–2003, Lions Club Nike 2002–2007, Uniwersytetu Muzycznego w Wiedniu 2004–2006, Rottary International Berlin 2009, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego 2010. Solistka śpiewaczka (niezależna) w Polsce, Austrii, Niemczech, Szwecji, Szwajcarii, Włoszech, Japonii, Rosji i na Ukrainie 2002–; prezes, dyrektor artystyczny i solistka Stowarzyszenia Passion Artists w Wiedniu 2009–; dyrektor artystyczny i solistka Passion Opera Festival w Wiedniu 2011–; menedżer projektów muzycznych i prowadząca Brunnen Passage Kunst Sozial Raum w Wiedniu 2012–. Dyskografia: *The Best of Passion Artists* 2014, DVD *Rigletto* 2013. W 2006 debiutowała w Wiedeńskiej Operze Zamkowej partią Corilli w *Viva la Mamma* Donizettiego. W swoim repertuarze ma partie operowe, operetkowe oraz musicalowe, a także liczne pieśni i utwory oratoryjne. Liczne role operowe w wielu wielkich salach koncertowych Europy (m.in. Austria, Polska, Niemcy, Węgry), Japonii oraz USA. Uczestniczka festiwali muzycznych, m.in.: Festival del Due Mondi (Spoleto, Włochy) 2001, Festival der Jungen Künstler (Petersburg, Rosja) 2003, Wiedner Europatage Festival (Wiedeń, Austria) 2009 i 2012, Oper Oder Spree (Beeskow, Niemcy) 2009,

Bezirksfestwochen i Wiener Festwochen (Wiedeń, Austria) 2011. Laureatka: nagrody specjalnej na Międzynarodowym Konkursie Wokalnym s-Hertogenbosh (Holandia) 2000; I nagrody na Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Stanisława Moniuszki w Łodzi 2000; I nagrody na Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Ludomira Różyckiego w Gliwicach 2001; dyplomu finalisty podczas Concorso Internazionale Aslico w Mediolanie (Włochy) 2002; III nagrody na Konkursie Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego na wykonanie oratorium M. Żebrowskiego w Warszawie 2003; drugiego dyplomu podczas Feruccio Tagliavini w Deutschlandsberg (Austria) 2003; nagrody specjalnej Junge Interpreten Polnischer Herkunft w Wiedniu (Austria) 2005, dyplomu finalisty Klassikmania w Wiedniu (Austria) 2005, nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Młoda Polska” 2009; Kunstpreis Ars Floridsdorf w Wiedniu 2013; statuetki „Złota Sowa Polonii” (Austria) 2014. Zainteresowania/hobby: biologia molekularna, nurkowanie, hodowla gadów. Miejsce zamieszkania: Austria.

ZAPOLSKA-CHAPELLE Elżbieta, śpiewaczka (mezzosopran); ur. w Warszawie. Wykształcenie: Średnia Szkoła Muzyczna im. Fryderyka Chopina w Warszawie (klasa śpiewu solowego Zofii Brégy); studia filologiczne na Uniwersytecie Warszawskim; studia muzyczne w Wiedniu i w Paryżu. Od 1988 we Francji. Debiut paryski w Radio France. Śpiewaczka o bardzo rozległym repertuarze (muzyka dawna i współczesna). Liczne koncerty we Francji i zagranicą. Inicjatorka i szef międzynarodowego projektu „Maria Szymanowska (1789–1831) kobieta Europy”. Założycielka i przewodnicząca Towarzystwa im. Marii Szymanowskiej w Paryżu 2010–; współzałożycielka Stowarzyszenia Polskich Artystów Muzyków we Francji. Członek Polskiego Towarzystwa Historyczno-Literackiego w Paryżu. Miejsce zamieszkania: Francja.

Zbigniew Judycki